

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik XII.

V Ljubljani, avgusta 1895.

8. zvezek.

Deveta nedelja po binkoštih.

I. Lepota sv. Cerkve. — XIX. Katoliška Cerkev — blagor države. a)

In ko se je približal in je mesto ugledal, se je zjokal nad njim.
Luk. 19, 41.

Božji učenik se je bridko zjokal nad Jeruzalemom, ker je vedel, da bode to veličastno in slavno mesto radi svoje hudobije razrušeno in razdejano. Komu bi pač srce žalosti ne pokalo, ko bi že naprej gledal žalostno usodo svoje drage domovine. Ko smo pa mi, verni kristijani, vneti katoličani in dobri prijatelji sv. katoliške Cerkve, premišljevali vse nakane, zlobne namene brezbožnikov, sovražnikov svete Cerkve, ko smo žalostno gledali, kako kruto jo preganjajo, kako zmagujejo in Cerkev ponižujejo, ko tudi bridko občutimo, da ima Cerkev nasprotnikov tudi v naši državi, v naši lepi domovini, ki bode radi tega, če gre tako dalje, še grozno kaznovana: nam li tu, predragi poslušalci, ne stopa pred oči žalostna podoba razdejanega Jeruzalema, ki nam privabi bridke solze, tako da tudi mi vzkliknemo svoji mili domovini z božjim Zveličarjem: »Da bi bila spoznala tudi ti in zlasti ta svoj dan, kaj je v tvoj mir. Zdaj pa je skrito pred tvojimi očmi.« Cerkev naj propade! to so ukrepi, načrti sedanjega časa, le v pogin Cerkve merijo že stoletja trajajoča dela nje skrivnih in očitnih sovražnikov; v ta namen so se združili z najstrašnejšimi prisegami in nam glasno kličejo: »Cerkev mora pasti!« Če bi bile to le samo grožnje ne-spametnih, nedelavnih ljudij, prenašali bi še vse to lahko mrzlo in

hladnokrvno. Toda ker so sovražniki sv. Cerkve tako neumorno in vsestransko delavni, ker res že omajujejo nje podlago, ker to kraljestvo božje res že razrušujejo, ker nevesto Kristusovo vedno bolj kamnjajo, vedno bolj ponižujejo, kdo bi pač neobčutno gledal na to? Ali mar vsakdo izmej vas sam ne vidi, da sv. katol. vera pojema in peša; ali nam ne kaže vsakdanja skušnja, da je vedno manj dobrih, gorečih katoličanov? Če bolniku moči vedno bolj pojemajo, pravite, da mu bode kmalu ugasnil vedno manj plamteči plamen življenja. Če bode besnost in ljutost, sovraštvo do svete Cerkve, naša mlačnost, brezbriznost, zanikernost vedno bolj rasla, istotako nam bode tudi to kraljestvo božje kmalu ugasnilo, odvzeto nam bode in nadalje blagoslavljalno in osrečevalo drugi narod, drugo ljudstvo, ki bode obrodilo boljši sad. Ta mlačnost, ta zaspanost in brezbriznost do našega najsvitlejega bisera, našega največjega zaklada, sv. katoliške Cerkve, pa pride od tod, ker nas kar nič ne ganejo brezštevilne dobrote, lahko rečem, neskončne milosti, s katerimi nas je tako bogato obsipala in nas še vedno tako radodarno obklada. O dobrotah naše najboljše, najmilejše matere sem vam večkrat že govoril, a še jih nisem popolnoma opisal in bi jih tudi ne mogel, ko bi še tako dolgo govoril. Današnji presunljivi evangelij nas pa opomni nekaj drugega, namreč, kaj bi se tudi nam utegnilo zgoditi, ko bi ne vredni postali kraljestva božjega — svete Cerkve. Tudi našemu narodu preti, ako popusti blagre sv. Cerkve, jednaka nesreča, kakor je nekdaj zadela nehvaležne jude. Ako se oklenete novejših modrijanov, novejših slabih učениkov, teh krivih prerokov, ki hočejo Cerkev ugonobiti in ukončati, »prišli bodo dnevi nad te in tvoji sovražniki te bodo obdali z zasipom in te bodo oblegli in stiskali od vseh stranij«, skratka, vaša časna sreča je izgubljena. Brez katol. Cerkve namreč ni niti srečne države niti srečnih državljanov. Za danes ostanimo pri tej misli: Brez katoliške Cerkve ni srečne države.

Predragi v Kristusu! Mi katoličani se pač premalo zmenimo za milosti, premalo za večne dobrote sv. Cerkve in to radi tega, ker smo preveč razvajeni, ker se nam v obilici vedno ponujajo. Lačen, sestradan šele zna ceniti vrednost jedi, suho po pijači koprneče grlo ima v čislih vodo, na postelji hirajoči, ves oslabei bolnik šele vé, kaka dobrotja je zdravje. Mi katoličani pa, ki smo rojeni in vzrejeni v naročju svete Cerkve, mi vseh njenih dušnih dobrot ne znamo ceniti, ne pripoznamo celo njenih telesnih, časnih

dobrot, ker nikdar ne premislimo, kaj je katoliška država in kaj bi bila, če jej ta bliščeča, oživljajoča, blagonosna zarja otemni ali celo popolnoma zgine.

Človeškega blagostanja ne more pač nič bolj pospeševati, ko dobro vrejena država, pravičen, očetovsk vladar, modre postave, pravično pravo. Dobro državno upravo pa, ta temelj, podlago vsake pozemeljske, časne sreče, je pa podarila pod vladarstvom samosilnikov, samodržcev, tiranov zdihujoči zemlji, robstvu, nasilstvu podjarmljenemu človeštvu sv. katoliška Cerkev.

Vesoljna zgodovina nam priča, da so bili narodi in ljudstva vedno prepričani o potrebi javne oblasti, da so pripoznali vrhovno gospodstvo ter se klanjali svojim vladarjem, kraljem, knezom ali kakorkoli so jih že imenovali, ter jim skazovali sinovsko udanost, spoštovanje in ljubezen. Toda ti knezi so zlorabljevali pokorščino svojih podložnih, se jim niso kazali kot dobri očetje, temveč so jih silno zatirali in stiskali. Mnogi se kar nič niso zmenili za svoje, razkošno so živeli v svojih prekrasnih palačah, nobenega podložnih še k sebi niso pustili ter jih davili po svojih brezvestnih, nenasiljivih služabnikih. Drugi so se zopet s svojim zunanjim bliščem, s svojo razuzdanostjo in zapravljenostjo ljudstvu popolnoma pristudili ter ga pogreznili v veliko revščino. Mnogi so se pa zbog svoje krvoločnosti, ropoželjnosti in slavohlepnosti s soslednimi narodi vedno vojskovali, na milijone svojih državljanov izpostavljali največjim nevarnostim in slednjič žalostnemu koncu. Jedno izmed teh občutljivih slabostij je imel skoro vsakdo, vsi so bili kruti tirani svojega naroda, izmed vseh nekrščanskih vladarjev ne dobimo nikogar, ki bi se bil z očetovsko skrbjo in ljubeznijo oklepal svojih podložnih sinov. Zgodovina nam vse to priča in kaže.

Toda marsikdo bi utegnil reči, da je to kruto nasilstvo vladarjev trajalo le v časih nevednosti, neizobraženosti, ko so pa nastopili razni modrijani ter prodrli temo nevednosti s svojo lučjo, s svojimi nauki, ko je njih modrost zasvetila svetu, tedaj so tudi vladarji postali to, kar imajo biti. Toda pogledjmo v zgodovino. Kje so pa tisti vladarji, ki so bili sicer napojeni posvetne modrosti in se zraven zavedali tudi svojih vladarskih svetih dolžnostij? Je bil li morebiti Aleksander Véliki, katerega je izobrazil prvi, najimenitnejši poganski modrijan Aristoteles? Ali ni ravno ta radi svoje častihlepnosti pol sveta preplaval z nedolžno krvijo in radi svojega nenravnega življenja v cvetu mladosti moral umreti? Toda če molčim o drugih, so bili rimski cesarji, katere so obdajali razni

modrijani in jih razsvitljevali s svojo modrostjo, so bili li ti kaj boljši? Julij Cesar se je sam bahal, da je tri milijone ljudi v nesrečo pripravil in pomoril. Kako grozni pa so bili šele njegovi nasledniki! Radi svoje krutosti in nesramnosti so se rimskemu državnemu svetu, ljudstvu in celi armadi tako odtujili, da so jih 22 v enem stoletju umorili. Res je sicer, da je bilo izmed rimskih cesarjev nekaj dobrih. Komu pač niso znana slavna imena Tita, Vespazijana, Antonija Pija, Aleksandra Severa? Toda vprašajmo se, kaj so pa dobrega storili, s čim so svet osrečili, kake postave so izdali, da bi nrvnost zboljšali? Kaj so storili, da bi preprečili grozovite morije, goljufije in roparstva? Sami sicer niso nič slabega storili, a pustili so tembolj druge in, kar so sami dobrega storili, je ž njimi vred izumrlo. Dokler nevesta Kristusova, sv. katoliška Cerkev, ni razveselila vesoljnega sveta, tako dolgo je zemljo težil jarem tiranstva, vladali so kruti, brezobzirni, krivični cesarji in vladarji. Samo tebi, o sv. katol. Cerkev, samo tebi je Bog prihranil to milost, da si vesoljni svet oprostila samosilstva, samo tebi je bilo odločeno, da si dala ubogim, revnim, zatiranim zemljanom vladarje, ki so bili tudi pravi očetje svojega ljudstva. Ko se je sv. katol. Cerkev širila po širni zemlji, tedaj se je razlegal glas iz nebeških višav: *In zdaj umejte, kralji! dajte se podučiti, ki ste sodniki na zemlji!* (Ps. 2, 10.)

Res je sicer, da je tudi marsikak krščanski vladar omadeževal in oskrunil svoj škrlat s svojimi krivicami in hudobijami, toda lahko rečem, da je najslabši krščanski vladar, ki je kedaj sedel na kraljevem prestolu, v primeri z rimskimi cesarji, kakor je bil Nero, Komodus, Karakala, Geta, Heliogabalus, Decij, skoro angelj imenovati.

Sv. katoliška Cerkev ima namreč vse tako lepo vrejeno, da vzgoji dobre vladarje, očete svojih podložnih, samo ona ima ta sredstva, to velemoč. Četudi vladarji nimajo nobene druge posvetne oblasti nad seboj, se vendar uklonijo sladkemu jarmu, sveti postavi sv. katol. Cerkve. Ta postava pa pravi onim, ki sedé na kraljevih prestolih, da jih bode Bog kdaj sodil in tirjal iz njih rok duše podložnih; ta sveta postava jim pravi, da Bog ne gleda na osebo človeka, da v božjih očeh samo tak kaj velja, ki zna premagati svoje strasti in se odlikuje s ponižnostjo in ljubeznijo. Ta božja postava pové vladarjem sveta, da imamo vsi ljudje na zemlji, naj si bomo gospodje ali sužnji, istega Boga za svojega Očeta, vsi Jezusa kot svojega Odrešenika. Ta postava jim nalaga naj-

svetejšo nedotakljivo zapoved ljubezni do bližnjega, kateri se morajo podvreči vladarji in njih podložni, ta postava jim veli, da jim najdražje, najljubše na svetu morajo biti njih podložni, v katerih blagor morajo posvetiti vse svoje moči. Ko bi bile te svete postave krščanstva, te postave sv. evangelija poganskim krutim samodržcem znane, koliko potokov solzá bi se bilo manj pretočilo, koliko jezer nedolžne krvi bi se bilo manj prelilo, koliko dobrot bi razsipali s svojega kraljevega prestola dobri očetje v naročje svojih ljubih otrok — podložnih. Ko bi bili Avgust, Tiberij, Tit, Trajan katoličani, zgodovina bi se danes lahko ž njimi ponašala, jih slavila kot ponos narodov, diko kraljevega prestola ter jih proslavljala kot največje, najmodrejše, najmenitnejše vladarje.

Da pa uvidite velikanski upliv Cerkve na vladarje, berite le naredbe prvega krščanskega vladarja, rimskega cesarja Konstantina, ter jih primerjajte z naredbami prejšnjih poganskih mogotcev. Če tudi je Konstantin Veliki imel svoje človeške napake in slabosti, vendar je pa izvestno gotovo, da je ravno ta prvi krščanski cesar več storil v blagor, v prid človeštva, ko pa vsi njegovi predniki v tri sto letih. Da se tega še bolj prepričate, živo si predstavite nepopisno ošabnost, nečloveško krvoločnost, v nebo vpijoče krivice in nesramnosti poganskih vladarjev in jih primerjajte s ponižnim, milim, prijaznim, očetovskim vedenjem in obnašanjem svojih krščanskih vladarjev. Kak gorostasen razloček pač dobite v tej primeri! Radostnim srcem vas pozivljem, ljubi Slovenci, tako zvesti Avstrijci, pogledjte le v zgodovino svoje ljube domovine, kako dobri, ponižni, dobrotljivi cesarji so pač vladali vas in vaše prednike, vaše očete. Obrnimo svoj pogled na sedaj nas slavno vladajočega Frančiška Josipa! Naše oko morebiti išče kakega oblastnega poglavarja, toda veselim srcem zagleda v njem svojega najboljšega očeta, ki neumorno dela v blagor nas podložnih in se le tedaj čuti bogatega, srečnega, mogočnega, če s svojimi dobrotami pridobi srca svojih podložnih. Veselje in žalost deli naš dobrotljivi cesar ravno z nami, tako sinovsko mu udanimi Slovenci. Živo se še spominjam, kako veselo in radostno se je lesketalo njegovo milo obličje, ko se je pred 12 leti veselil med nami šeststoletnice združenja hrabre, junaške vojvodine Kranjske s slavno, mogočno Avstrijo. Kaka otožnost, kaka žalost je pa navdajala njegovo blago srce, ko se je letos 7. majnika mudil pri nas in ogledaval grozne razvaline hudega, strašnega potresa. Kako nas je znal tolažiti, kako nam brisal solze s svojo radodarno roko in se nam pokazal

v tej tugi in bedi zares najboljšega očeta. V tak blagor svojih državljanov je krščanski vladar.

Kako je pa vendar to, da so bili poganski vladarji vse drugačni, skoro vsi le v pogubo svojih podložnih? Samo ti, o katoliška Cerkev, ti naša dobrotljiva mati, samo ti si zmagala one, ki gospodujejo svetu, ti si državam vzela tirane in jim dala očete. Izpulite iz kake države sv. katol. Cerkev, vzemite ji katoliškega vladarja, v kratkem času bode ljudstvo zopet zatiralo trinoštvo, despotizem.

Kakor je pa Cerkev vedno blagodejno vplivala na vladarje, na nravnost in blaženo ljubezen njihovega srca, istotako se imamo samo nji zahvaliti za pravične in modre postave, ki nas osrečujejo. Menes si je sicer pridobil neminljivo slavo s svojimi postavami pri Egipčanih, Zoroaster pri Perzih, Orfej, Cerops pri Grkih, Numa pri Rimljanih. Toda njih postave niso bile nič drugega, ko neka zmes resnice in zmote, pravice in krivice. Te postave so vzele pod svoje krilo najstrašnejša malikovanja in ostudnosti, podpirale robstvo, suženjstvo, dopuščale toliko krivic, goljufije, roparstva in krvno osveto. Očetu so dale oblast čez življenje svojih otrok in žene so bile prave sužnje svojih mož. Po teh krivičnih postavah je bilo gospodarjem dovoljeno, svoje sužnje poljubno umoriti. Prešeštvo in protinravno nečistost je odobral celo tako modri Platon. Usmrtenje in izpostavljenje šibkih novorojencev se je po tedanjih državnih postavah celo svetovalo. Še za Cicerona so bile v Rimu postave, ki so dovoljevale upnikom svoje dolžnike ukleniti kot sužnje, lastne otroke prodati ali usmrtiti; tedanje postave so dopuščale ločitev zakona, več žen imeti, uganjati vsakovrstno nečistost, samomor, z jedno besedo poganske postave so bile same polne ostudnosti in v nebo vpijoče krivice.

Vzemite pa v roke postave krščanskih vladarjev, na primer cesarja Teodozija, ali Justinijana, ali vzemimo mi Avstrijci nam bolj znano sedanjo postavodajalno knjigo, kak razložek. Sicer je še mnogo pomanjkljivega, nedostatnega kakor pri vsakem človeškem delu, vendar pa odseva iz naših postav modrost in pravica. Kako oestro se pač obsoja vsaka hudobija in grdobija, za vsak slučaj je preskrbljeno, vsakdo dobi svojo pravico. Naš dobri, pravični vladar je pa nedavno zaukazal svojim najspretnjim pravnikom, da jih natanko pregledajo in zboljšajo, da se v njih pokaže še svitleje in jasneje pravica.

Sedaj vas pa vprašam, vzlasti pa one, ki napadajo sveto Cerkev, povejte mi vendar, zakaj so bile postave, katere so skovali največji poganski modrijani, tako grozovito krute in krivične? Povejte mi vendar, zakaj so pa bile postave tako vzvišene, tako človekoljubne, tako zelo pravične, v blagor države in državljanov od prvega trenutka, ko so se vladarji oklenili sv. katol. Cerkve in postali katoličani? Odgovorite mi, karkoli hočete, gotovo ne boste nič pametnega, ako ne pripoznate z najimenitnejšimi učenjaki, da je postavodajalcem dala modrost jedino le sv. katol. Cerkev. Da se je pa tudi zlasti v novejših časih pri nas in pri drugih krščanskih narodih urinilo marsikaj slabega v postave, to ne ovrže moje trditve, marveč jo še potrjuje. Pri narejanju postav namreč nimajo samo vladarji govoriti, marveč tudi odposlanci ljudstva. Le-ti pa večkrat nimajo nič vere in nič ljubezni do sv. Cerkve; zato tudi njihovo delo ne more biti dobro; in ljudje, kateri volijo brezverske poslance, sami grob kopljejo svoji sreči. Nesrečni in pomilovanja vredni so pač državljani, kateri se morajo klanjati krivičnim postavam. Srečni so pa oni, katere vladajo modre in pravične postave, in za to srečo se imajo zahvaliti le sv. katoliški Cerkvi.

Kateremu pravemu človekoljubu bi tedaj srce ne krvavelo, ko vidi, kako se od vseh stranij ruje ravno zoper sveto katoliško Cerkev, katerega bi strah in groza ne pretresla, če uvidi, da se ti vedno bolj bližajo svojemu bogokletnemu cilju. Gorje, če ti zmagajo in ljudstva pridobé zase. Ti nekrščanski sovražniki človeštva sicer obljubujejo prostost, toda ta prostost je le skrajna nebrzdanost, neomejena razuzdanost. Obljubujejo sicer prostost, toda okovi najsrमतnejšega suženjstva so že gotovi, v katere bodo ukovali sebi podjarmljena ljudstva, past njih pogube je že nastavljena. Gorje, trikrat gorje, če propade krščanstvo, kajti potem bode zopet oživelo staro tiranstvo, trinožtvo, potem bodo vladali zopet kruti samodržci in stiskali svoje podložne z železnimi okovi, udrihali po njih s škorpijoni. Tedaj se bodo spolnile besede današnjega evangelija: *Ker prišli bodo dnevi nad te in tvoji sovražniki te bodo obdali z nasipom in te bodo oblegali in stiskali od vseh stranij, in bodo v tla pomandrali tebe in tvoje otroke in ne bodo pustili v tebi kamna na kamnu.* Poglejte le v dežele Azije in Afrike, kjer je poprej tako lepo in bujno cvela sv. katol. Cerkev, kaj so bile poprej in kaj so sedaj. Brez Cerkve ni dobro urejene države.

Dvojno dolžnost nam naklada današnje premissljevanje : pri-srečno hvaležnost sv. katoliški Cerkvi, katera je odvezla težki jarem, ki so ga v poganskih časih nakladali kruti vladarji, in naklonila tako očetovsko ljubeče vladarje, ki skrbé za varstvo življenja in premoženja ter drugih pravic ; druga dolžnost pa je, da se ob času volitev trudimo vsak po svoji moči, da bi se volili le dobri, verni in vneti katoličani za poslance, naj bi po njih tudi naše postave bolj in bolj prešinjal duh sv. katoliške Cerkve. Amen.

Fr. Žvan.

2. God sv. Dominika.

On je svoje srce k Gospodu obračal, in v dnevih grešnikov je bil pobožnost utrdil.
Sir. 49, 4.

Za pobožnim kraljem Ezekijem sta vladala judovskemu ljudstvu zapored dva hudobna, malikovanju udana kralja, Manase in Amon. Po njuni smrti pa je nastopil vladarstvo pobožni kralj Josija, ki je zatrl malikovalstvo ter ukazal poravnati tempelj Gospodov, kolikor je bilo podrtega. Tega kralja po božji volji hvali modri Sirah, govoreč o njem : *Josijev spomin je kakor zmes dišav, ki jo je ma-zilar napravil. Bog ga je bil postavil ljudstvu v spreobrnjenje, in je potrebil gnjusobo hudobije. On je svoje srce k Gospodu obračal, in v dnevih grešnikov je bil pobožnost utrdil.*

Moj namen pa ni danes razvijati vam zgodbo kralja Josije, marveč obrnem njegovo hvalo pri Sirahu na moža, ki se ga sveta Cerkev spominja danes, na sv. spoznovalca Dominika, katerega je bil tudi »Bog postavil ljudstvu v spreobrnjenje«. Bile so v njegovem času cele pokrajine tako odpadle od božjih resnic, da se je bilo kar jokati nad njimi, kakor se je nebeški Zveličar po besedah današnjega evangelija zjokal nad mestom Jeruzalemom in nad njegovimi prebivalci. Tedaj je sv. Dominik, da bi »potrebil gnjusobo hudobije, svoje srce k Gospodu obračal, in v dnevih grešnikov je bil pobožnost utrdil.« Kako se je to vršilo, priča naj vam kratek opis življenja sv. Dominika.

Sv. Dominik je bil rojen l. 1170. na Španjskem v vasi Kalargoga. Bil je sin žlahtnih in pobožnih starišev. Predno je zagledal luč sveta, imela je njegova mati v sanjah čudno prikazen, kakor bi nosila v naročju psička, ki drži med zobmi gorečo bakljo, da vname ž njo ves svet. Pri sv. krstu je videl njegov boter na njegovem čelu svetlo zvezdo, katere žarki so razsvetljevali vso okolico. Vsled teh prikaznij se sv. Dominik tudi slika s temi znaki.

Sedem let starega dajo njegovi stariši duhovnemu stricu v izrejo in poduk. V 15. letu obiskuje že visoko šolo v Valenciji. Že tedaj razodeva poleg veselja do učenja tudi, da se zna zatajevati, postiti in goreče moliti, tako, da si zaradi tega prikrati mnogo spanja. Da si svojo nedolžnost lažje ohrani, ogiblje se slabih tovarišij, varuje se lenobe, beži pred drugim spolom ter živi jako zmerno. Do ubozih je tako usmiljenega srca, da proda vse svoje imetje, celó svoje tako omiljene knjige. — Glej, krščanska mladina, kako zgodaj je sv. Dominik že »obračal svoje srce k Gospodu.« Ti pa večinoma meniš šele na starost obračati svoje srce k Gospodu; pazi, da ne bo prepozno!

Po vrlo dovršenih šolah pa sprejme našega svetnika škof iz Osme med svoje redovne korarje. Tu preživi deset let neprenehoma Boga proseč za dar prave krščanske ljubezni, ki je pripravljena vse darovati za Boga in za blagor bližnjega. Zelo povzdigne sv. Dominik duhovno življenje med svojimi sobrati. — Poslednja leta začne pridigovati po Španjskem. L. 1203. ga vzame škof iz Osme Don Diego s seboj skozi Francosko v nemške dežele. Na tem potu zadene Dominik v mestu Tulúsu na krčmarja, zmotenega po novi krivi veri. Z molitvijo in s prijaznimi dogovori ž njim se mu posreči, pridobiti ga spet za neskaljeno resnico. Ta dogodek sv. Dominiku vdahne misel, ustanoviti poseben red, ki bi se po pridigah poganjal za resnice katoliške vere. A to je bila za sedaj šele misel.

Globok utis napravi na mladega svetnika zlasti poglobitni dogodek celega potovanja. Njun namen je bil namreč pripeljati z Danskega nevesto mlademu kraljeviču kastiljskemu. Najdeta jo v mrtvaški rakvi.

Tedaj se napotita v Rim, molit na grob prvakov aposteljnov. Vračaje se skozi Francosko prideta v mesto Montpeljé, kjer se ravno posvetujejo trije papeževi poslanci, kako bi se ustavila nova kriva vera Albigenzov ali Valdovcev. To je bila silno pogubna kriva vera, ker je tajila presv. Trojico, Včlovečenje Kristusovo in njegovo vstajenje. Ti krivoverci so zavrgli vse svete zakramente, zaničevali sv. križ, trdili, da je stara zaveza nastala po hudobnem duhu. Največ teh krivovercev je živelo v strahoviti nečistosti doprinašaje grozne hudobije. Zares, to so bili »dnevi grešnikov«. Papeževi poslanci povabijo tudi škofa Don Diego in sv. mašnika Dominika k posvetovanju. Škof nasvetuje, da se najpred začne kriva vera zatirati z lepimi izgledi, da gredó kot prvi in ubogi učenci Jezusovi v boj proti svetohlinskim lažem krivovercev. Tedaj se napoti škof sam in nekaj duhovnikov s sv. Dominikom, ki se je odslej imenoval le »brata«, peš in v preprosti obleki oznanovat zlasti po južnem Francoskem resnice katoliške vere. Nekje prinesó krivoverci sv. Dominiku pisma, ki so obsegala njihove nauke. Tem nasproti spiše on na drugih listinah pravi katoliški nauk. V dokaz, kje je resnica, vržejo se vsa ta pisma v ogenj. Kar v trenutku so pisma krivovercev sežgana; Dominikova nasproti pa ostanejo, ako-

ravno trikrat vržena na gromado, ne le nepoškodovana, temveč plamen jih odveje celó z grmade. Vsled tega čudeža se spreobrne mnogo krivovercev.

Po smrti njegovega sv. škofa se razkropé tovariši sv. Dominika, in on se vidi samega in zapuščenega sredi krivovercev, ki se v celih trumah vlačijo semtertje po Francoskem, ropajo po mestih in vaseh, požigajo cerkve, skrunijo sv. posode, moré duhovnike na grozne načine. Dominik pa le ne obupa, ampak pridiguje po deželi prav vneto. V tem času ustanovi samostan »naše ljube Gospé« za pobožne device, ki naj bi podučevale in vzgojevale mlada dekleta, izmed katerih bi družinam spet dohajale dobre, katoliške matere. To so tretjerednice sv. Dominika ali Dominikanke, kakoršne so bile v svojem času n. pr. v Velesovem.

Med tem časom se zgodi, da krivoverci poslanca Petra po najetih hudobnežih umoré. To dá povod strašni vojski, ki prizadene sv. Dominiku veliko žalosti in skrbi. Med vojsko hodi sveti Dominik s svojimi tovariši po deželah semtertja, želeč s krotkostjo, potrpežljivostjo in z božjo besedo pridobiti krivovercev, in mečiti surovosti vojakov. Seveda pri tem sam prestane mnogo zasramovanja, celo pljujejo vanj ter blato vanj mečejo. Toda svetnik je pri tem zmiraj obračal svoje srce k Gospodu, veseleč se, da more kaj trpeti zaradi imena Jezusovega.

Najljubše spremljevalke so bile sv. Dominiku vse dni njegovega življenja molitev, ubožtvo, ponižnost; in ravno v spremstvu teh tovarišic je mogel dajati najboljše izglede resnične svetosti in prostovoljne spokornosti. A pregloboko se je krivoverstvo zagrizlo v srca, predaleč je zašla razuzdanost, da bi bil mogel sv. Dominik samo s svojim naporom potrebiti »gnjusobo hudobije« iz tistih pokrajin.

V tej največji sili mu pomaga Ona, ki je bila že od nekdaj mogočna pomočnica kristijanom, Marija, nebeška Kraljica. Sv. Dominik jo je že od otročjih let častil prav posebno ter stavil vanjo največje zaupanje za Bogom. V teh pretužnih razmerah se toliko bolj goreče in zaupno zateče k božji Porodnici. Tako v pobožnost zamaknjenemu se prikaže nebeška Kraljica, ga potolaži ter podučí, naj povsodi oznanuje ter vpelje molitev, ki nam je znana pod imenom sv. rožni venec. Sv. Devica mu to sredstvo imenuje kot najboljše zoper krivoverce in grešnike. Sv. Dominik se osrči in sam z veliko vnemo učí in moli sv. rožni venec ter razširja to prekrasno molitev, kjerkoli more. Odsihdob je imelo njegovo pridigovanje in apostoljsko prizadevanje tolike vspehe, da se je v kratkem nad sto tisoč krivovercev povrnilo k pravi veri. Kakor o preroku Eliji se lahko reče tudi o sv. Dominiku: *On pa je vstal kakor ogenj, in njegova beseda je gorela kakor bakla.* (Sir. 48, 1.) Tako je sv. Dominik v dnevih grešnikov pobožnost utrdil.

Posebno moč je njegovim pridigam dajal tudi dar čudežev, ki ga je sveti Dominik prejel od Vsemogočnega v obilni meri. Omenim vam le par čudežev iz njegovega delovanja.

Ko se dá sveti Dominik nekikrat prepeljati čez vodo, tirja brodnik onkraj brega priveslavši od njega denar. A sv. mož mu reče: »Ubog učencec in služabnik Kristusov sem, nimam ne zlata ne srebra pri sebi, pa Bog vam dá že pozneje plačilo za vožnjo. Brodnik ga zgrabi za plašč rekoč: »Plašč ali denar!« Dominik se ozre proti nebu in po kratki molitvi pokaže brodniku na tleh denar.

Ko so križarji oblegali mesto Tulús, odpravi se več romarjev k grobu sv. aposteljna Jakoba v Kompostelo čez reko Garon. Toda prenapolnjeni čolnič se prevrne in 40 božjepotnikov se potopi v reko. Dominik, ki je molil v bližnji cerkvi, prihiti na vpitje vojakov, pomoli in potem glasno zakliče: »V imenu Jezusa Kristusa vam vsem zapovem, da pridete na breg!« Potopljeni se res prikažejo iz vode, in vojaki jih izvlečejo na suho.

V neki cerkvi, posvečeni sv. Vincenciju, kamor je sv. Dominik rad hodil molit, videl ga je samostanski predstojnik čevelj visoko prosto vzdignjenega od tal ter zamaknjenega moliti.

Nekikrat hoče iti po noči molit v neko cerkev, pa ker so vrata zaprta, gre hrepeneč po najsvetejšem zakramentu skozi zaprta vrata pred veliki oltar, kjer ga vrtar ves začuden zjutraj najde vtopljenega v pobožno molitev.

Obudil je sv. Dominik tudi nekega mladeniča od mrtvih.

Enajst let je že sejal sv. Dominik seme božje besede. Sedaj dozori v njem sklep, ustanoviti red, čegar glavni namen naj bi bil: oznanovati božjo besedo, spreobračati krivoverce, braniti in zagovarjati sveto vero ter razširjati krščanstvo. Poda se v Rim, da predloži sv. očetu redovna pravila v potrdilo. Njegova prošnja se mu tudi usliši. Nebesa sama mu k temu pomagajo. Tedanji papež Inocencij III. je imel namreč v sanjah prikazen, v kateri je videl, kakor bi se podirala lateranska cerkev, sv. Dominik pa rušeče se zidove s svojimi pleči podpira. Tako pridobi sveta cerkev nove brambovce »dominikance« ali »brate pridigarje«, ki so se odlikovali v poznejih časih posebno po misijonih. Ustanovljen je bil ta red l. 1217. Začetkom je bilo samo šest »bratov«. Posebno častno za ta red je, da je iz njega izšel jeden najslavnejših cerkvenih učnikov, sv. Tomaž Akvinski.

Iz tega časa, ko je bival sveti Dominik v Rimu, omeniti je nekega posebnega dogodka. Bil je tisti čas v večnem mestu tudi sv. Frančišek Asiški, ne da bila vedela sveta služabnika Božja drug za drugega. Sv. Dominik je imel po noči prikazen, v kateri je videl božjega Sodnika svetu grozečega; toda sv. Devica mu je pokazala dva moža, ki prosita za brezbožni svet. V enem teh mož je spoznal sveti Dominik svojo lastno podobo, drugega obraz pa mu je bil neznan. Drugo jutro je videl v neki cerkvi sv. Frančiška in spoznal je v njem tistega, ki ga je bil videl v prikazni. Sklenila sta posebno tesno prijateljstvo, oba gnana po goreči ljubezni božji.

Njegov red pa se je vedno dalje širil po krščanski Evropi, pozidalo se je z božjo pomočjo mnogo samostanov, nadzorovat pa jih je hodil sam sv. Dominik. Z njegovim redom se je čimdalje

bolj razširjala tudi molitev sv. rožnega venca in tudi bratovščina sv. rožnega venca ima svojega začetnika prav v sv. ustanovniku, očetu Dominiku.

Slednjič pride tudi za sv. Dominika, da gre na plačilo. Njegovo bližnjo smrt mu Kristus sam naznani, ko se mu prikaže v molitvi, rekoč: »Pridi, moj zvesti prijatelj, pridi uživati pravo veselje!« Tedaj mu je bila tudi razodeta ura njegove smrti. Več učencem, ki ga obiščejo, pové, da bo umrl pred Marijinim vnebovzetjem. Potem potuje, na videz še čisto zdrav, v Benetke. Ondi ga napade huda mrzlica in položi na posteljo. Sedaj opravi svetnik veliko spoved vpricho dvanajstih najstarejših bratov. Priporoči jim bratovsko ljubezen, pokorščino, duhovno ubožstvo in skrbno ohranitev sv. čistosti, pred vsem pa imeti največje zaupanje in največjo ljubezen do Boga.

Po nasvetu zdravnikov ga zanesó bratje na neki grič pri Boloniji, kjer je stala cerkev Matere božje. Tu prejme sv. poslednje olje. Ker pa želi biti pokopan med svojimi brati, neso ga nazaj v Bolonijo. Blizu smrti tolaži pri postelji stoječe in jokajoče se brate rekoč, da jim bo mogel na onem svetu več hasniti in da je sedaj dopolnil voljo nebeškega Očeta. Veli jim, naj začno moliti molitve za umirajoče. Nekaj časa moli na tihem z njimi, potem pa pri besedah: »Pridite mu na pomoč vi svetniki božji, prihitite mu naproti vi angelji Gospodovi, sprejmite njegovo dušo in pripeljite jo pred obličje Najvišjega,« tedaj se Dominiku ustnice zadnjikrat zgibljejo, oči vzdigne kvišku, in Bog sprejme njegovo dušo. Bilo je dne 6. avgusta l. 1221. Vsled mnogih čudežev ga papež Gregorij IX. l. 1234. očitno prišteje med svetnike.

Kajne, kristijani, kako lahko vzkliknemo o sv. Dominiku: *On je svoje srce k Gospodu obračal, in v dnevih grešnikov je bil pobožnost utrdil.* Utrdil je sv. Dominik zlasti pobožnost sv. rožnega venca. Zato za spomin na današnji god vzemite s saboj moj ponovljeni opomin, da radi in pobožno premišljevate molite sv. rožni venec, imajoč pred očmi dvojni najlepši izgled Jezusa in Marijo. Kakor se je skazala moč te molitve v vojski zoper nejevero in krivovero, tako se bo skazala tudi v naši vojski zoper skušnjave in greh. Molite vselej rožni venec s skesanim duhom zaupajoč v neskončno zasluženje Jezusa Kristusa in milostno srednico Devico Marijo. Amen.

Val. Bernik.

Deseta nedelja po binkoštih.

I. Lepota sv. Cerkve. — XX. Cerkev — blagor države. b)

Farizej je sam pri sebi molil: Bog, zahvalim te, da nisem kakor drugi ljudje, razbojniki, prešestniki.

Luk. 18, 11.

Zadnjič smo se prepričali, kolika dobrotnica nam je sveta Cerkev v tem, ker nam je vzgojila pravicoljubnih in blagočutnih vladarjev; prevideli smo, da brez blagodejnega vpliva sv. katoliške Cerkve si ne moremo misliti dobro urejene države. Pa srečne države bi tudi zastoj iskali tam, kjer ni poštenih in dobrih državljanov. In glejte, tudi v tem je čudovito lepo sveta Cerkev rešila svojo nalogo; vzgojila je povsod, kjerkoli je imela prostost v državi, iz vrstnih državljanov. Da, s ponosom lahko reče sv. Cerkev v dobrem smislu o svojih zvestih otrokih, kateri se vestno ravnajo po njenih naukih in redno pa vredno prejemajo njene milosti (to, kar je rekel farizej le iz pregrešne prevzetnosti), da niso, kakor drugi ljudje, razbojniki, prešestniki ali sicer zločinci, marveč čisti, trezni, mirni, dobri ljudje, poštenjaki! In zares srečno življenje je mogoče le v takih državah, kjer so državljani dobri in pošteni, čednostni ljudje. O, kolika dobrotnica je sveta Cerkev tudi v tem smislu za človeštvo. Pa pomudimo se danes še nekoliko dalje ob tej misli in prevdarimo natančneje, kako pospešuje sveta Cerkev blagor državljanov.

Namen sv. Cerkve je, zveličati svoje ude, skrbeti za večni blagor svojih otrok in jih storiti večno srečne nebeščane. Če pa Cerkev s svojo svetostjo, s svojo velemočjo doseže ta nad vse vzvišeni smoter, če sv. Cerkev vzgoji zemljane tu na zemlji kot dobre, vredne državljane večne prave domovine, koliko bolj bode šele katoličane na tej revni zemlji, v tej solzni dolini osrečila in jih izobrazila kot dobre zemeljske državljane. Sv. Cerkvi pač nič ni bolj pri srcu, ko človeku blažiti um in srce. Česar vsi modrijani starih poganov, katere dandanes tako zelo v nebo povzdigujejo, česar niti pri vseh zakladih svoje znanosti niso vedeli, kako se česar namreč more zadovoljno in čednostno živeti, kako Bogu dopasti, kako si moremo nebesa prislužiti, kar tedaj in tedanji modrijani niso poznali, to jedino pravo in vzvišeno vedo pozna pri nas vsak

kmet, vsaka najbolj priprosta služkinja, že vsak otrok. Cerkev je pa gojila tudi posvetne vede in jih zelo skrbno pospeševala. Že v aleksandrijski šoli so se tako zelo odlikovali katoliški učeniki Panten, Amonij, Klemen in Origen, da so se jim vsi čudili. Ravno krščanski modrijani so se s toliko sveto navdušenostjo, s tako sveto vnemo poprijeli modroslovja, da so vse tedanje ajdovske modrijane s svojim bistrim razumom, s svojo obširno znanostjo najsjajneje osramotili. Ko so kruti barbari o preseljevanju narodov opustošili dežele, roparsko segali po vsem najlepšem in najsvetejšem, tedaj so vednosti in umetnosti dobile svoje zavetišče, svojo brambo v samostanih sv. katoliške Cerkve. Vsi naporu učenjakov, vsi vekoviti umotvori umetnikov toliko stoletij bi bili brez sadu izginili spred naših očíj, ko bi jih Cerkev ne bila vzela pod svoje varno okrilje in jih ne gojila.

Še veliko bolj ko na um je pa Cerkev vplivala na srce in blažila ljudstva in narode. Kamorkoli se namreč ozremo, uvidimo, da brez krščanstva ni vladala samo nevednost, neizobraženost, temveč tudi nenravnost, robstvo, brez krščanstva so bili ljudje pravi divjaki. Le poglejmo nekoliko najstarejše in najjemenitnejše narode. V Egiptu so se celih 2000 let trudili različni postavodajalci, kako bi izobrazili egiptovski narod, pa vendar niso napredovali, Egipčani so še vedno ostali stari razuzdanci, podli in vsem hudobijam udani, in v zgodovini to ljudstvo nima slavnega imena. Feničani so se sicer odlikovali s svojo trgovino in kupčijo, toda ne s svojim nerodnim življenjem. Prebivalci glavnega mesta Kartage so bili krvoločni, nehvaležni, nevoščljivi, nestanovitni, častilakomni, nezvesti, polni nesramnosti. Tako zelo proslavljeni Atenčani so bili vendar le slabi, lahkomisljeni, samoljubni, proti svojim višjim tako nehvaležni, s svojimi sovražniki pa tako neusmiljeni. Krvoločni, bojaželní Špartanci so bili še slabši, kdo bi se pač ne zavzel, če prebira njih nesramnosti in grdobije. Mogočni Rimljani si vesoljnega gospodstva niso pridobili s svojimi čednostmi, temveč s svojimi hudobijami.

Predno je sv. katoliška Cerkev razsvetlila zemljo, je vesoljni rod zdihoval v okovih najnesramnejega suženjstva, skoro vsi so bili sužnji in robovali svojim krutim gospodarjem. Tako je bilo v Atenah samo 20 tisoč meščanov, a 400 tisoč sužnjev. Še več jih je bilo pa v Rimu, neki Cecilij jih je imel sam štiri tisoč. Predragi v Kristusu, ko bi bili tudi mi v onih žalostnih časih rojeni, vlekli bi gotovo danes jarem s sužnjiki. In kako kruto, kako nečloveško,

širnem rimskem cesarstvu, temuč tudi pri barbarih, pri Perzih, Hirkanih, Scitih in nihče se jim ni upal tega ovreči.

Sv. katoliška Cerkev, ti si tedaj storila človeka častivrednega, ti si tu na zemlji postavila kraljestvo ljubezni, otroke Jezusa Kristusa si pa navdihnili z Duhom Boga Očeta, ki je Duh ljubezni. Kake čudeže ljubezni pač zagledam pri onih narodih, ki so se oklenili krščanstva. Tu vidim cele čete od ljubezni navdanih množ, ki vse svoje zapusté, da le služijo svojemu bližnjemu Jezusu na ljubo, drugi se zopet pečajo s podukom mladine, zopet drugi pobirajo kruh za reveže, sprejemajo zapuščene bolnike v svoje bolnišnice in zdravijo njih telo in dušo, ti zopet hité v najbolj oddaljene divje pokrajine blažiti srca barbarov. Kaka ljubezen! In kaj še vidimo v naročju sv. Cerkve? Brez števila ustanov, da se vzdržé najdenčki, katere so nečloveške matere zapustile, zavodi za uboge, hiralnice, sirotišnice itd. Sv. katol. Cerkev je skrbna mati trpečega človeštva. In če morebiti rečete, vse to ni napravila samo sv. Cerkev temveč tudi humaniteta, človekoljubje, vas vprašam, zakaj se pa dobé ti zavodi samo pri onih narodih, ki so krščanski. Zakaj se ne dobé pri starih Grkih, Rimljanih, Kinezih, Indijanih, Zamorcih in drugod. Nekrščanski modrijan nikdar ne bode napravil kake ustanove v človeški blagor, svoj denar porabi za vse drugo, za-se. In če se posreči sovražnikom sv. Cerkve, tem novejšim modrijašem Cerkev ugonobiti, vsi ti dobrodelni zavodi ne bodo dolgo trajali, mej seboj si bodo ta bogati plen razdelili. Kdo bi mi tedaj dal besedo, da naslikam dobrote svete katoliške Cerkve, katere sedaj osrečujejo milijone kristijanov. Skratka, Cerkvi se imamo zahvaliti za izobrazbo postavodajalcev, izobrazbo svojega uma, svojega srca, z jedno besedo za vso svojo srečo.

In ta nenadomestljiva dobrotnica človeštva, ta naj se podere. Da, kruti modrijani novejšega razsvitljenega veka so že vse v ta namen ukrenili. Veliko čredo zaslepljenih naših bratov so tudi že za seboj potegnili, zelo mnogi so se že odrekli sv. katol. Cerkvi, pri vsaki priložnosti jo zasmehujejo, zaničujejo in se veselé njene poraza. Dandanes je že sramotno krščansko ime nositi, biti naprednjak, prostomišljak v smislu novejših modrijanov to je jedini ponos. Tedaj naj stemni in zaide to blagodejno solnce za našimi gorami in naj osrečuje druge narode, ki se bodo njene svetlobe in gorkote vredneji skazali. Dolgo je sveta Cerkev že osrečevala nehvaležne ljudi s svojimi dobrotami in jih blagoslavljalala. Izgine naj tedaj to solnce in naj pride iz črne noči staro suženjstvo, ne-

vednost, divjost, barbarstvo? Mi tedaj nočemo biti prosti, temveč raje bi nosili cerkvenih sovražnikov verige najsramotojšege suženstva?

Toda kaj pravim? Sv. Cerkev izgini izpred naših očíj!? Nikakor ne, temveč ostani pri nas, kakor luč, kakor dan večnosti, kateremu ne sledi nobena noč. Sv. Cerkev ostani pri nas! Avstrija ima še na tisoče poštenih, ki poznajo tvoje dobrate, na čelu jim je pa sam naš ljubljeni vladar, naše visoko plemstvo in krščanski Dunaj. Sv. katoliška Cerkev ostani tedaj pri nas, ti zlata zvezda srečnih dnij, razsvetluj z vedno močnejimi, svitlejimi žarki našo milo domovino. Sv. katoliška Cerkev, ti si moč mogočne Avstrije, ti si sreča srečnih Avstrijcev. Amen. Frančišek Žvan.

2. Napake pri molitvi sploh, oziroma v cerkvi.

Dva človeka sta šla v tempelj molit.
Luk. 18, 10.

Dva človeka, pravi Kristus, sta šla v tempelj molit, farizej in cestninar. Na prvi pogled se nam, ki moremo le po besedah človeka soditi, dozdeva molitev obeh dobra, zlasti še farizejeva. Saj je vendar naštel več hudobij, katerih ni hotel biti kriv, in imenoval veliko dobrega, kar je storil. Prav in lepo je pri njem že to, da je šel v tempelj molit; prav in lepo, da je hvalil Boga, da ni razbojnik, krivičnik, prešestnik; prav in lepo, da je delil miloščino, da se je postil in odraštoval desetino. Če ga toraj le po besedah sodimo, se nam zdi, da bi pred Bogom-sodnikom lahko obstal. Pa vendar temu ni bilo tako. Božje sodbe so drugačne, kot človeške. Bog ne gleda samo na besede ali vnanja dela, temveč on preiskuje tudi ledja in srce, t. j. misli in namene človekove. Bog, ki je videl njegovo hinavsko srce, njegovo prevzetnost, povzdigovanje samega sebe in njegovo zaničevanje drugih, ga obsodi, med tem ko se na skesanega in ponižnega cestninarja milostljivo ozre in opravičenega spusti iz templja na njegov dom. — Ošabnost in napuh sta bila toraj kriva, da farizejeva molitev ni bila Bogu všeč!

Tudi naše molitve prav velikokrat ne morejo biti Bogu dopadljive, in sicer radi mnogih vzrokov in napak, katerih se mi krive storimo pri svojih molitvah. Namenil sem se tedaj danes vas opomniti na nekatere take napake pri molitvi sploh,

zlasti pa še v cerkvi, da bi jih odpravili, se jih za naprej varovali, ter tako bolj s pridom in Bogu dopadljivo molili, in da bi od usmiljenega Boga po svojih molitvah opravičenje sprosili!

1. Napake pri molitvi so dvojne vrste: so notranje in vnanje. Taka notranja napaka pri molitvi je zadolžena in zadovoljna raztresenost ali razmišljenost, in taka je: kdor ne misli na to, kar moli, ali na besede, ki jih izgovarja. Molitev je tudi delo, in sicer silno vzvišeno in častljivo delo duha. Kdor pa svoje molitve le po tlačansko opravlja brez misli, čegar duh metulju enako leta od enega posvetnega predmeta do drugega, ta ne moli, ta ne povzdiguje svojega duha k Bogu, tak samo blebetá, in o takem velja beseda Gospodova: *To ljudstvo me časti le s ustnicami, a njegovo srce je daleč od mene* (Mat. 15, 8).

Človek! kaj bi rekel, če bi kdo stopil pred kralja ter zmedeno blebetal sedaj eno, sedaj drugo reč, ne vedé, kaj govori; bo-li taki res kaj sprosil? bo-li kralju tako besedovanje po volji? Ali ga ne bo nevoljen odpravil in morda še celo kaznoval? Po pravici bi si kralj lahko mislil, da se hoče norčevati ž njim. In ti, kristijan, pa si upaš govoriti z Bogom z zmedenimi besedami, katerih sam ne razumeš! Kako si moreš misliti, da bi bila taka molitev Bogu dopadljiva? — Zatorej se moraš, ljubi moj, vselej pred molitvijo v duhu zbrati ter pomisliti, kaj in kako boš sporočil svoje prošnje Bogu, da boš uslišan. Tako priporoča modri Sirah (18, 23) rekoč: *Moj sin! predno moliš, se pripravi in ne bodi, kakor človek, ki skuša Boga!* Pred molitvijo se postavi v pričujočnost božjo. Misli si Boga sedečega na vzvišenem prestolu, obdanega od angeljev in svetnikov, ki mu neprenehoma kličejo: *Svet, svet, svet si ti, Gospod! nebo in zemlja sta polna tvoje hvale*, — in tem se hočeš tudi ti pridružiti.

2. Te notranje razmišljenosti so pa prav dostikrat krivi vnanji nedostatki, katerim se pred ali med molitvijo prostovoljno vdaš. Tako n. pr. si marsikateri med ali pred molitvijo poišče kakega telesnega dela ali opravila, ter tako hoče dvojno delo obenem opravljati. Tu katera prede, pomiva, šiva, ali kaj drugega išče; drugi zopet seka, vrta, žaga ali kolje, — in tako hoče dvojno delo dobro izvršiti, kar pa ni moč. Med molitvijo se mora vsako telesno delo na strani pustiti in misli se morajo v zvezi z besedami, ki jih izgovarja, povzdigovati k Bogu.

Učite se pobožnosti pri molitvi od evangeljskega cestninarja. Sv. evangelij pravi: »Cestninar je od daleč stal — in še očij ni hotel proti nebu dvigniti.« Lep zgled, kako se imate pri molitvi obnašati. Lepo stati, še bolje pa klečati, kogar starost ali bolezen ne ovira, je znamenje pobožnosti pri molitvi. So pa ljudje, ki si takorekoč pri molitvi posteljejo. Kadar se pripravijo k molitvi, naslonijo se spred in zad, da bolj ležé kot klečé, in naposled pa še na tla telebijo. Že otroci v šoli se obešajo in podpirajo s komolci na stol, ker so doma tako vajeni, ter ne morejo pri molitvi ravno stati, kakor bi bili že po 70 ali 80 let stari. Tu v cerkvi se vidijo ravno take napake in nespodobnosti: Možki nikdar ne morejo svojih trdih kolen upogniti in poklekniti, zlasti ne na obedve koleni, tudi med najsvetejšimi skrivnostmi, kakor med povzdigovanjem pri sv. maši; in ženske, zlasti mlade deklice, pa sicer pokleknejo na tla, pa se precej vsedejo na peté ter tako sedé med najsvetejšim opravilom, kar je nespodobno. Pomislite, da tukaj pri sv. maši je pričujoč ravno tisti Kristus, katerega so nekdaj surovi vojaki in biriči na sodnem dvorišču poklekovaje z enim kolonom zasramovali in zaničevali. Ali ni vaše obnašanje njim podobno? Kakošno sodbo si upate kedaj zaslišati iz njegovih ust? Bog je pač vreden, da se na spodobnejši način časti in moli! Grdo je tudi pri molitvi držati roki v žepu, ali sklenjene navskriž proti kolonom navzdol moleti, kar se pogostokrat vidi pri mladih in starih v cerkvi in zunaj cerkve. Zgledujte se nad Mojzesom, kako gre roki držati pri molitvi. Dokler je Mojzes roki kvišku držal, zmagovali so Izraelci nad sovražnikom, ko ju je pa pobesil, so morali bežati. To je lep nauk za nas, da imejmo pri molitvi roki lepo sklenjeni in kvišku dvignjeni, ker to je znamenje naše pobožnosti in gorečnosti pri molitvi, da zmagamo sovražnike našega blagra in zveličanja. — Grda napaka pri molitvi, ki pobožnost moti, je nadalje: prehitro moliti, zlasti če jih več skupaj moli. Večkrat se sliši, da drugi že odgovarjajo, ko ta, ki prvi moli, komaj prične. Treba je, da vsak svoje dele molitve celotno odmoli. Treba je pravilno moliti, besedij ne spuščati, na pol pretrgati ali po svoji volji pridevati. Molitev ni hlapčevsko delo. Pri molitvi je treba misliti. Tega se morajo tudi otroci priučiti; saj vedó tudi druge vsakdanje, sem in tje tudi zlobne in hudobne besede prav izgovarjati . . .

Sv. evangelij pravi: Cestninar še očij ni upal dvigniti proti nebu. Kdor je torej pobožen pri molitvi, ne pase svojih očij okrog

po drugih osebah ali stvarah, temveč jih ponižno povesi, ali obrača na prižnico in altar. — Koliko pa je očetov in sinov, zgubljenih in zaspanih Magdalen tukaj v cerkvi, ki samo spat hodijo sem. Najkrajša pridiga jim je predolga, nauka in poboljšanja ne vzemo iz nje, ker se sami preveč modre in učene mislijo.

3. Velika napaka pri molitvi je tudi, kar vidite danes nad farizejem, ošabnost in častihlepnost molilcev. So ljudje, ki veliko molijo, hodijo od ene božje poti do druge, pa le, da bi jih drugi za pobožne imeli, ali se pa tudi sami sebi pobožni zdé. Vsi taki slabo molijo in njihove molitve ne morejo dopasti Bogu. Podobni so farizejem, ki so očitno po ulicah molili, da so jih ljudje hvalili. Tak je bil tudi farizej, ki se je z velikim dopadenjem hvalil svojih dobrih del in čednostij. — Pri molitvi moramo biti ponižni, kakor je bil cestinar, ki se je v ponižnosti trkal na prsi in se zaradi svojih grehov nevrednega štel, česa od Boga sprositi. Pri molitvi smo berači. Beraču se pa ne spodobi bahati. Pri molitvi se ne spodobi prevzetovati ne v besedi, ne v vedenju, ne v noši, kar se velikokrat vidi zlasti ob »žegnanjih«, ko so nekateri in nekatere polni gizdavosti in svile, pa vendar molijo: »daj nam vsakdanji kruh«, po vedenji in noši pa kažejo, kakor bi imeli vsega preveč. Spodobno in sramožljivo in stanu primerno bi se morali vedno nositi in oblačiti, da bo Bog mogel imeti dopadnje nad nami.

4. Ena najpoglavitnejših napak pri molitvi pa je, da molilci niso prevzeti in prešinjeni s tistim duhom, kakor bi morali biti, da bi Bog mogel njihove prošnje uslišati in da bi brezvspešno in brez prida ne molili. Pa kateri je tisti duh? To je duh kesanja in trdnih sklepov poboljšanja! Glejte na cestinarja. Ves skesan je klical: »Gospod, bodi milostljiv meni grešniku!« Kdor greši, pa se greha ne kesa, temveč ga še ljubi in grešnega nagnenja v sebi ne zatira, pa vendar hoče uslišan biti, takega molitev je prazna, zakaj pisano je: Bog grešnika ne usliši, to je trdovratnega, v greh zaljubljenega, nepoboljšljivega grešnika! Tak hoče Boga imeti za svojega sogrešnika, ter hoče, da bi Bog ne smel njegovega greha videti in kaznovati, temveč ga pogledati, k njemu molčati ter se tako greha vdeleževati. Zatorej Bog sam govori po ustih preroka Izaija (1, 16—20): *Če tudi svoje roke stegujete, bom vendar od vas odvrnil svoje oči, in četudi veliko molite, vas vendar ne bom uslišal, ker vaše roke so polne krvi. Umijte se, očistite se, odpravite hudobne misli izpred mojih očíj, nehajte krivično ravnati. Učite se storiti*

dobro, iščite, kar je prav, pritecite na pomoč stiskanemu . . . in potem pa pridite in tožite nad menoj, če vas ne bom uslišal! Če se mi boste pa ustavljali in k jezi dražili, vas bo pa meč požrl, zakaj usta Gospodova so govorila! — Druga pa je, če je grešnik skesan in moli s trdnim sklepom, se poboljšati, takega molitev ni zastonj.

Tako, glejte, kristijani, sem vam razložil, katerih napak se je treba pri molitvi varovati, da bodo vaše molitve Bogu všeč. Varujte se radovoljne raztresenosti, ošabnosti, grešne trdovratnosti, — temveč molite zbrano in pobožno, ponižno in skesano, in uslišani bote, kajti molitev skesanega in ponižnega srca oblake predere. Amen.

Andr. Šimenc.

Praznik Marijinega vnebovzvetja.

I. Lepota svete Cerkve. — XXI. Marija — Kraljica in Mati katoliške Cerkve.

Češčena bodi, Kraljica, Mati usmiljenja.
Cerkvena molitev.

Današnji Marijin praznik ima največ podobnosti z drugimi svetniškimi prazniki. Navadno namreč praznujemo smrtni dan slehernega svetnika, ker dan svetnikove smrti ni dan žalosti, marveč dan največjega veselja, ker nam je spomin tistega preimenitnega dné, ko je svetnik zapustil to žalostno dolino solzâ in se preselil v deželo rajske sreče in radosti.

Če je pa že smrtni dan navadnega svetnika tako vesel dan, koliko veselejši šele je smrtni dan Kraljice vseh svetnikov! Vesel je bil ta dan za Marijo samo, vesel pa tudi za nas kristijane. Vesel je bil za Marijo, ker je za njo prenehalo vse trpljenje na zemlji in se pričelo ono neizrekljivo veselje, ki presega radosti vseh drugih svetnikov; ker je na zemlji presegala vse druge po svetosti, presega jih tudi v nebeški slavi in radosti. Vekomaj se bode razlegalo: *Blažena si med ženami!*

Vesel je pa današnji dan za vse vernike, ker današnji dan smo dobili priprošnjico pri trojedinem Bogu, katera je mogočnejša, kakor vsi drugi priprošnjiki v nebesih — mogočnejša, kakor vsi angelji in kakor vsi svetniki, kolikor jih je že bilo od začetka in kar jih še bo do sodnega dné, kajti Marija je Kraljica ne le vseh

svetnikov, marveč tudi vseh angeljev. Kako veselo je za slehrno katoliško srce, ako pomislimo, da Marija današnji dan ni bila le venčana za Kraljico božjega kraljestva v nebesih, marveč tudi za Kraljico božjega kraljestva na zemlji, to je svete katoliške Cerkve. In to daje naši preljubi materi sv. katoliški Cerkvi nov sijaj. In menim, da bode tudi Mariji v posebno čast, ako proslavljam danes lepoto sv. katoliške Cerkve ter pojasnim, kako je Marija — Kraljica in Mati sv. katoliške Cerkve.

1. Večkrat je bilo že omenjeno, da Kristus prav za prav vlada sv. katoliško Cerkev, da papež in škofje so le njegovi namestniki na zemlji in da vladajo le v njegovem imenu in z njegovo pomočjo: v njegovem imenu se uči, v njegovem imenu se opravlja služba božja in se delijo sveti zakramenti; v njegovem imenu se vojskuje sv. Cerkev zoper vse peklenske moči in sovražne nakane, v njegovem imenu pa tudi zmaga. Torej lahko rečemo, da Jezus Kristus je Kralj sv. Cerkve, ker je ona kraljestvo božje na zemlji. Ker je pa Marija njegova Mati, je vsled te nedopovedljivo velike časti tudi ob jednem Kraljica sv. katoliške Cerkve. Kakor je Sinu božjemu *dana vsa oblast v nebesih in na zemlji*, tako je tudi Marija, ker je njegova Mati, deležna te božje oblasti v nebesih in na zemlji. *Marija je takrat postala zapovedovalka vsem stvarjem, ko je postala mati Stvarnika vsega sveta*, pravi sv. Janez Damaščan. Saj so že matere svetnih kraljev — kraljice ne le po imenu, marveč tudi v resnici. Le pomislite, kako je najslavnejši kralj starih časov, Salomon, častil svojo mater ter ji odkazal sedež na svoji desnici (III. Kralj. 2, 19)! Spomnite se, kako je čislal Konstantin, prvi vladar, ki je dal sv. katoliški Cerkvi popolno prostost, svojo mater, sv. Heleno, in koliko oblast ji je dal v svojem mogočnem cesarstvu! Ko je šel sv. Ludovik, jeden najplemenitejših francoskih vladarjev, na vojsko zoper Turke, da bi osvobodil svete kraje, opravljala je vse vladarske posle njegova sveta mati Blanka. Ako so že svetni vladarji, kateri so bili dobrega srca, dajali svojim materam tako oblast in čast, si li moremo pač misliti, da bi bil Jezus Kristus, najboljši Sin najboljše Matere, drugače ravnal?

Po vsi pravici tedaj častimo Marijo kot mogočno Kraljico svete katoliške Cerkve. Marija si je pa tudi še sama zaslužila to slavno ime.

2. Po Mariji namreč nam je došlo zveličanje na svet; po Mariji se mora tudi širiti in ohraniti na svetu vse dni do konca

sveta, da se ga morejo vdeležiti vsi ljudje vseh časov in vseh krajev, katerikoli so dobre in blage volje. Marija je varovala božje Dete v prvi dôbi in ga rešila pred sovražniki, ki so ga hoteli umoriti; pred njenimi skrbnimi očmi je rasel v Nazaretu; ona ga je spremljevala celo — na njegovi najbridkejši poti na goro Kalvarijo in tudi ob njegovem prebridkostnem trpljenju na križu se ni ločila od njega. Jednako Marija še sedaj ljubi in spremlja Jezusa v sv. katoliški Cerkvi; in kakor je nekdaj na zemlji Jezusu darovala in posvetila vse svoje moči, tako ji je sedaj v nebesih prva in najmenitnejša skrb — blagor sv. Cerkve. To je pokazala v premnogih prilikah.

Dokler je po vnebohodu Jezusa Kristusa še ostala na zemlji, bila je mogočna pomočnica in zavetnica apostolov. Kakor je Kristus po svojem častitljivem vstajenju še štirideset dnij ostal na zemlji, da je apostolom še vse natanko naročil, kar je bilo treba za ustanovitev sv. Cerkve, tako je iz jednakega vzroka še nekaj let zapustil na zemlji svojo preljubo Mater, da je skrbela za njegovô še mlado in šibko nevesto — sv. Cerkev, ki je imela takoj v začetku že toliko sovražnikov. Močno je sicer koprnelo Marijino srce po nebesih in neizrečeno hrepenelo pri Jezusu biti, a radovoljno je prevzela Mati božja to vzvišeno nalogo in ostala še v tej solzni dolini, da bi po njenem materinem prizadevanju in oskrbljevanju lepo se razvijalo in rastle nežno drevo svete Cerkve, ki ga je bil zasadil njen božji Sin. Pri Mariji so torej iskali prvi misijonarji, sveti apostoli, sveta in pomoči, ko so jeli širiti meje kraljestva božjega, pri nji so iskali tolažbe v bridkih urah. In glejte čudo! dokler je še Marija živela med apostoli, si jih tudi srditi judje niso upali umoriti. Klicali so jih pred sodbo, pa jih zopet izpustili; pretili so jim in jih topli, a življenje so jim pustili: »zato živijo, ker Marija še živi, zato so obvarovani, ker jih Marija varuje.«

Tako je bila torej Mati božja Kraljica in zavetnica sv. Cerkve precej v začetku; a ostala je tudi po vnebovzetju vse čase. Za Kraljico jo je priznal Konstantin Véliki, prvi krščanski cesar, ker je svojo novo stolnico Carigrad posvetil presv. Devici in jo tako priznal za Kraljico vzhoda in zahoda; za Kraljico jo je priznal cesar Heraklij, ker je hvaležno priznal, da se ima Mariji zahvaliti za cesarstvo, ki ga je bil zgubil in z njeno pomočjo zopet nazaj dobil, in za premago perzijskega kralja Kozroa; za Kraljico je Marijo priznal cesar Teodozij, ker po njegovem prizadevanju je bil v Efezu cerkveni zbor, ki je zavrgel Nestorijevo

krivo vero in Mariji povrnil čast, ki ji gre kot Materi božji; za Kraljico so Marijo priznali: Karol Vélíki, Karol V., Gotfrid Bujonski, sv. Štefan, ogerski kralj, sv. Vencel, češki kralj, sv. Ludovik, francoski kralj, sv. Edvard, angleški kralj; za Kraljico so jo priznali zlasti bogoljubni vladarji iz vladarske hiše Habsburžanov in še brez števila drugih knezov in kraljev, kateri so gojili posebno pobožnost in ljubezen do Matere božje in jo tudi z veseljem nazivali s častnim naslovom »mogočna Kraljica nebes in zemlje«. Vsi so pritrjevali sv. Rupertu, ki piše o Mariji: »Ona je v nebesih kraljica svetnikov — povzdignjena nad vse kore nebeških vojskâ; a tudi na zemlji je vladarica vseh dežel in kraljestev; zakaj saj ona je Mati od vekomaj kronanega in maziljenega Kralja vseh kraljev in torej tudi za nas tukaj postavljena kot zapovednica in kneginja.« Marija torej po vsi pravici lahko reče o sebi: *Na vsi zemlji sem stala in višjo oblast imela čez vsa ljudstva in čez vse narode (in v svojo oblast sem dobila srca visokih in nizkih).* (Sir. 24, 9. 10.)

3. Vojskovati se zoper sovražnike je navadno dolžnost kraljev, kraljice ne hodijo v boj in ne odločujejo zmage. A pri Mariji je to drugače, ker ona je Kraljica duhovnega kraljestva. Njej veljajo besede sv. pisma: *Kdo je tista, ki pride kakor vzhajajoča zarija, lepa kakor luna, izvoljena kakor solnce, strašna kakor zvrstena vojskina truma?* (Vis. pes. 6, 9.)

V resnici, Marija se sme tudi zato imenovati Kraljica svete katoliške Cerkve, ker je bila vedno močna zmagovalka v bojih zoper njene sovražnike. Ona je tista močna žena, ki je bila že v raju napovedana kot zmagovalka peklenškega duha, katera bode kači glavo strla. Zato so jo od nekaj na pomoč klicali ne le posamezni kristijani, da bi jim pomagala zmagovati v vročem boju zoper skušnjave, marveč tudi krščanski vojskovodje in vojščaki, kadar so šli v boj zoper krivoverce ali napadnike svete Cerkve. Osobito v grozovitih bojih zoper krvoločne Turke, kateri so hoteli vso Evropo podjarmiti, povsod sv. katoliško Cerkev zatreti in jo z muhamedanstvom zamenjati. Večkrat so kristijanje, zaupajoč na Marijino pomoč, z majhno vojsko premagali in v beg zapodili neštete vrste turških bojníkov: n. pr. pri Lepantu l. 1571., ali pri Dunaju l. 1683., kjer je zmago odločil zlasti poljski kralj Sobijeski, ki je sam bil poln zaupanja na mogočno pomoč Marije, »Kraljice poljske dežele«, pa tudi vojakom svojim je prav posebno prigovarjal, naj zaupajo na pomoč Matere božje ter pogumno planejo nad sovražnika; osobito pa so se naši pobožni predniki imeli po

gostokrat priliko v turških bojih prepričati, da Marija je res mogočna kraljica vernikov, — Kraljica sv. katoliške Cerkve.

4. Marijo lahko imenujemo tudi zato Kraljico svete Cerkve, ker tako pristrčno ljubi in varuje vse njene ude. Kralj mora biti večkrat oster in se strogo ravnati po postavi, kraljici pa bolj pristuje milobna dobrotljivost in usmiljenost. Gotovo ste že večkrat slišali ali brali, zlasti v življenju svetih kraljic in cesaric, da je bil že kralj koga obsodil v ječo ali smrt, pa da je kraljica tako milo prosila za zločinca, da mu je dal zopet prostost in življenje. Če pa že blagohotne zemeljske kraljice tako ravnajo, kaj naj šele rečem o najboljši nebeški Kraljici? O, kolikokrat je že Marija sprosil milost ubogemu grešniku, kateremu je bila že namenjena smrt in večna ječa v peklju! Saj nanjo tako radi obračajo razlagalci ono prelepo priliko o figovem drevesu, ki ni hotelo sadu roditi. Gospodar je že ukazal vrtnarju, naj poseka nerodovitno drevo, čemu bode še prostor jemalo? Vrtnar pa je prosil gospoda, naj pusti drevo rasti še jedno leto. Ta vrt je sv. katoliška Cerkev; nerodovitno drevo si pa ti, o grešnik, ki živiš že nekaj let v smrtnem grehu in ga še nočš zapustiti; vrtnarica pa je Marija, nebeška Kraljica, ki je za te prosila pravičnega Sodnika, da te še ni poklical pred sodbo ter zavrgel vekomaj. O, zahvali se predobrotljivi in usmiljeni Kraljici nebeški zlasti danes o njenem veličastnem godu; a nikar ne hodi predrzen, morebiti je to-le leto že tvoje zadnje — že »izprošeno«, — »navrženo« leto!

Kakor blagochutne kraljice rade prosijo usmiljenja hudodelnikom, še rajše pa skazujejo svojo kraljevsko naklonjenost in ljubezen dobrim podložnikom, kateri zvesto služijo svojemu kralju, jednako ravna tudi naša nebeška Kraljica; njeno kraljevsko srce posebno ljubi vse nedolžne in vse spokornike, kateri v ponižni in pobožni zvestobi služijo njenemu božjemu Sinu, Jezusu Kristusu; zakaj komur je kralj pristrčen prijatelj, ne more kraljica odreči svoje materino-kraljevske ljubezni. Kako rada pomaga Marija takim zvestim služabnikom v dušnih in telesnih potrebah! Kako zaupno se pa tudi po vesoljnem svetu vsi dobri otroci svete matere katoliške Cerkve ozirajo proti tej predobrotljivi Kraljici in jo prosijo pomoči v dušnih in telesnih potrebah. In da ne prosijo zastonj, priča nam cerkvena zgodovina vseh dežel in vseh stoletij. Zgledov vam ne bom našteval, ker jih je preveč; brez števila milostij je Marija skazala svojim ljubljencem tako, da je svet zvedel, koliko je pa šele takih milostij, katere so ostale svetu prikrite, za katere

vé le nebeška Kraljica in one srečne duše, ki so jih prejele! Njeno kraljevsko materino delovanje se je pričelo že pri ženitnini v Kani Galilejski in se je nadaljevalo do naših dnij in se bode nadaljevalo do sodnega dné, — še v večnosti bomo hvalili brez konca in kraja ono premilo, plemenito Srce naše Kraljice, katero je sicer današnji dan nehalo biti, a je zopet oživelo, da tam v svetih nebesih bije za nas vse, kateri ljubimo sv. katoliško Cerkev in njeno Kraljico Marijo — prečisto Devico.

Ne morem pa nehati, da bi ne omenil še neke posebne dobrote, s katero se osobito Marija skazuje kot Kraljico in ljubeznivo Mater svete Cerkve. Največje veselje namreč stori že zemeljska kraljica svojim ljubljenim podložnikom, ako se poniža ter pride sama v njihovo stanovanje, — tak obisk jim ostane neizbrisljivo v spominu. In glejte, nebeška Kraljica je tudi že premnogokrat storila svojim ljubljencem to nedopovedljivo dobroto, da se jim je vidno prikazala, ali v zdravih dneh, ali pa vsaj na zadnjo uro. To se je godilo v vseh časih, osobito pogosto pa v sedanjem stoletju na več krajih, ker v sedanjih zmedenih časih potrebujemo katoličanje več pomoči in tolažbe pa poguma, da moremo zvesti ostati. Z nekako največjim sijajem se je to zgodilo v Lurdu na Francoskem.

Nad vse pa se je Marija poslavlila s preobilnimi čudeži, ki se godijo po njenem posredovanju. Jednakih čudežev ne more pokazati nobena druga cerkev, zato ker nobena nima svoje matere, nobena svoje kraljice, kakor jo imamo le mi, katoličanje. Takih čudežev je v katoliški Cerkvi brez števila.

Povem naj vam le onega, ki sem ga izvedel kot zadnjega, ki se je zgodil letos v začetku junija v Belgiji na božji poti »naše ljube Gospe v Montaigu«. Tu je nenadno ozdravela 24letna Katarina Knops, katera je imela od rojstva bolno desno nogo. Od osmega leta je morala vedno rabiti berglje. Ta bolezen, kateri se je pridružilo še več drugih, jo je hudo zdelala, vsa bleda in vpadena je že bila — na pol živa. V tem žalostnem stanju se napoti na božjo pot. Po neizrečeno velikem trpljenju se slednjič približa svetišču Marijinemu ter gre s procesijo proti cerkvi. Kakor bi jo vodila nevidna roka, pomika se naprej k Marijinemu altarju. Hipoma pa pretrese holnico neki mráz po vsem životu, pa pomika se dalje ter ne zapazi, da je berglje zgubila med ljudstvom. Ko pride k altarju, šele zapazi, močno ginjena, da nima več bergelj in da njena desna noga, ki je bila 20 cm krajša, je sedaj jednako dolga, kakor leva. Ko utopljena v solzah hvaležnosti poklekne pred

Marijin altar, da se zahvali, in ko ji prinesó berglje, postavi jih poleg altarja v vedni spomin zadobljene milosti. Več kot 2000 ljudij jo spremlja iz cerkve; lahko si mislite, kolika navdušenost je bila med tem pobožnim ljudstvom; v zahvalo molijo glasno sv. rožni venec in opoldne brzjavijo domov v Héverlé, da je Katarina popolnoma zdrava. Hitro se je raznesla ta vesela novica po vsem mestu. Ko pride zvečer domov, zbralo se je bilo že vse črno ljudij; njene tovarišice v družbi »Marijinih otrók« so molile sveti rožni venec; skoro vse je jokalo veselja in ginjenja. Pri cerkvi jo sreča njena mati, ki je bila tudi ravnokar ozdravela hude bolezní. Ta prizor popisati — je nemogoče. Od tega dné je Katarina popolnem zdrava. (•Reichspost.•)

Obljubimo na novo ljubezen in zvestobo svoji mogočni, pre-dobrotljivi Kraljici: *Češčena bodi Kraljica, mati milosti.* Amen.

2. Zakaj katoličani Marijo častimo?

Velike reči mi je storil on, ki je mogočen. Luk. 1, 48.

Sv. katoliška Cerkev obhaja skoraj vsak dan v letu kak poseben praznik, bodisi praznik Gospodov ali pa god kakega svetnika. Še posebno pa zgodbe iz življenja blažene device Marije praznuje z izvanrednimi slovestnostmi. Tako posebno spomin na njeno brezmadežno spočetje, na njeno rojstvo, na njeno darovanje v templju, na njeno oznanjenje po angelju, na njeno očiščevanje v templju, na njeno blagodarno rojstvo in danes spomin na njeno vnebovzetje in kronanje v nebesih za kraljico nebes in zemlje. Da, sv. katoliški Cerkvi še ne zadostuje, da vsaki teh prigodeb iz Marijinega življenja po en dan posvečuje, ampak zlasti spominu njenega brezmadežnega spočetja, njenega rojstva in vnebovzetja je odločila celo osmino. Zategadelj krivoverci in nasprotniki nam katoličanom radi očitajo, da Marijo vse preveč častimo, da jej več kot božjo čast skazujemo. Tako očitanje izvira iz neverstva in hudobije; zakaj navadno hudobija hudobiji, neverstvo pa neverstvu roko podaja. Kakor krivoverci in brezverci zametujejo celó daritev sv. maše, tako dosledno ne morejo slišati nič o češčenju Marijinem. Zato vam želim danes pokazati, da sv. katoliška Cerkev popolnoma prav ravna, če za Bogom Marijo najbolj časti in nas svoje otroke pri vsaki priložnosti k njenemu češčenju spodbada. — Začnem v imenu Marijinem.

Naj bodo ljudje vere katerekoli hočejo, naj bodo judje ali ajdje, časté vse tisto, kar je kaj velikega, kaj veličastnega in popolnega. In prav to je vzrok, da tudi mi katoliški kristijani Marijo častimo. Marija namreč je res velika, je veličastna, ker je 1. Mati božja. Iz nje je rojen Sin božji, Bog sam, čigar velikost je nezapopadljiva, čigar veličastvo je neizrekljivo; iz nje je rojen tisti, pri čigar rojstvu so angelji nad Betlehemskim hlevcem prepevali: »Čast Bogu na visokosti!« tisti, katerega vsi zveličani duhovi preslavljajo z besedami skrivnostnega razodenja: *Svet, svet, svet je Gospod vojnih trum, nebo in zemlja sta polna njegove slave.* — *Marija, pravi sv. Bonaventura, ima neizrekljivo čast. Bog bi bil mogel večji svet vstvariti, kakor je sedanji; prav tako bi bil mogel še bolj prostorna nebesa narediti, kakor so sedanja, a večje matere ne bi bil mogel vstvariti, kakor je Mati božja.*

Marija je torej kot Mati božja večja in veličastnejša, kakor so vse stvari v nebesih in na zemlji. Velike in imenitne imenuje svet tiste gospe, katere poleg svojih gospodov sedé na kraljevih in cesarskih prestolih, in katerim se uklanjajo milijoni in milijoni podanikov. A brez vse primere večja in veličastnejša je Mati božja, ker kot taka ne kraljuje na pozemeljskem sedežu, ampak poleg Boga na tronu nebeškem. Veliki in častitljivi so svetniki, ki so na svetu dober boj bojevali in se sedaj ozaljšani z nebeško krono na večno veselé v nebesih. A brez vse primere večja in častitljivejša je Marija, ker je Mati božja, svetniki pa so le služabniki božji. Veliki in častitljivi so angelji nebeški, katerih vsak izmed najnižje vrste prekosi lepoto našega solnca. A brez vse primere večja in častitljivejša, kakor vsi angelji in arhangelji, kerubini in serafini je Marija kot Mati božja, katere sijajnost in lepota bi brezkončno prekosila milijone solnc, kedar najlepše svetijo na nebu v vsem svojem krasu. Zategadelj je Marija kot Mati božja vredna, da jo bolj častimo in poveličujemo, kakor vse angelje in svetnike in vseh zveličanih vrste. Kateri človek z zdravo pametjo bi se toraj mogel spodtikati nad tem, da Marijo kot Mater božjo, ker razven Boga v nebesih in na zemlji v časti in slavi vse prekosi, za Bogom najprej in najvišje častimo?

Marijo moramo

2. častiti, ker jo časté vesoljna nebesa, Oče, Sin in sv. Duh. — Bog Oče, kakor vam znano, izvolil jo je za mater svojemu Sinu, svojemu edinorojenemu Sinu, ki je ž njim enega bistva, ene nature, enako večén, vsemogočen in svet, kakor On.

Nebeški Oče je tega svojega Sina tako rekoč z Marijo delil, tako, da če je Oče mogel reči: »Jaz sem tvoj Oče,« — mogla je Marija reči: »Jaz sem tvoja mati.« — Koliko čast jej je skazal Sin božji, ki je kot Sin Najvišjega in Najsvetejšega hotel k Mariji priti, od nje človeško meso vzeti, iz nje rojen in jej podložen biti, in jo ne le 33 let na zemlji, ampak jo na vse večne čase pozdravljati za svojo ljubo Mater! — Koliko čast jej je skazal sv. Duh, ki jo je kot Najvišji in Najsvetejši izbral za svojo nevesto, in dokler bode obstal svet in božje kraljestvo na zemlji, glasilo se bode po svetu od kraja do konca njegovega, da je Marija brezmadežna devica in zaročnica sv. Duha! — Koliko čast so jej skazali sveti angelji, ko je jeden izmed njih srede s svetim strahom in spoštovanjem pred njo stopil in jo častljivo pozdravil: *Češčena si, Marija, milosti polna, Gospod je s teboj!* Koliko čast so jej skazale vse trume nebeške, ko se je današnji dan prikazala od njih vseh spremljana in so jo častili kot svojo Kraljico, ter se zavzemali nad njeno lepoto in njenim veličastvom, rekoč: *Kedo je ta, katera vstaja kot jutranja zarija, lepa kot luna, izbrana kot solnce, mogočna kot v boj postavljena vojska!* In mi ljudje na zemlji, mi katoliški kristijani, naj bi mar ne častili in slavili te prevzvišene in mogočne Gospe in Kraljice, katero časté in slavé v nebesih Bog Oče, Sin in sveti Duh, angelji in svetniki Božji in vse trume izvoljenih? Katera človeška usta bi se mogla predrzniti, Mariji tisto čast jemati, katero jej sveta Trojica in vsa nebesa v neskončni meri pripoznavajo?!

Marijo, rečem poslednjič,

3. moramo častiti, ker Bog sam tako hoče. — Ko je šla devica Marija po angeljevem oznanenju obiskat svojo teto Elizabeto, izpregovorila je Marija, stopivši v hišo Caharijevo, v pre-roškem duhu vekomaj imenitne besede: *Glej! odslej me bodo srečno imenovali vsi rodovi, ker velike reči mi je storil On, ki je mogočen.* (Luk. 1, 48.) Kar je Marija tu izgovorila, jelo se je kmalu izpolnovati. Ko je Jezus nekega dne storil velik čudež, povzdignila je neka žena glas izmed množice in je glasno izrekla češčenje Jezusovi materi: »Blagor telesu, ki je tebe nosilo in blagor prsim, ki so tebe dojile!« (Luk. 11, 27.) Vprašam vas? Mar ni ta žena na vso moč častila Marije? In ali je mar Jezus tej ženi očital, da je tako češčenje izrekla njegovji Materi? — Nič manj, kot to, ampak je to češčenje celo potrdil. In kaj je Jezus sam storil nasproti svoji Materi? Ali je mar ni s tem sam počastil, ko je v Kani Galileji na njeno priprošnjo prvi svoj čudež storil ter vodo v vino

spremenil? In ali ni naposled tako rekoč svojega življenja sklenil s češčenjem Marijinim, ko je še v zadnjem trenutku mislil na svojo Mater, izročivši jo svojemu najljubšemu učencu sv. Janezu, rekoč: »Sin, glej tvoja mati!«

Vsled tega, glejte! se je češčenje device Marije pri kristijanih začelo že njene žive dni in bo nehalo še le s koncem sveta. Ko je sv. Janez po Jezusovem vnebohodu z Marijo živel v Efezu, prihajali so verniki iz vseh stranij, da so videli in počastili Mater Gospodovo. In ali niso apostoli device Marije s tem častili, da so se pred njeno smrtjo vsi krog nje zbrali in jej s tem svojo pristržno ljubezen, svoje spoštovanje pokazali? To češčenje Marijino pa tudi po njenem vnebovzetju ni prenehalo. O papežu Kalistu se bere, da je l. 224. v Rimu Mariji na čast dal sezidati prelepo kapelo. Sv. Gregor Nacij. spričuje, da je sv. mučenica Justina v 3. stoletju v svojih mukah na pomoč klicala devico Marijo. Posebna častilka device Marije bila je cesarica Helena, mati rimskega cesarja Konstantina, ki je okoli l. 328. živela. O nji pripoveduje pisec Nicefor, da je dala v Nazaretu Mariji na čast prelepo cerkev sezidati, drugo v Betlehemu in tretjo v dolini Jozafat, kjer je njeno truplo nekoliko časa bilo pokopano. Tudi v Neapolu kažejo še dandanes od te cesarice Mariji na čast sezidano cerkev. Vprašam, ali ne spričuje vse to, da je češčenje Marijino prav tako staro, kakor krščanstvo? Iz vsega tega pa končno sledi, da smo mi katoliški kristijani prav tako, kakor kristijani od apostolskih časov do današnjih časov, dolžni za Bogom devico Marijo najbolj častiti, ker to je volja božja in sama nam kliče: »Kdor mene najde, bode našel življenje in prejel zveličanje od Gospoda.« Zatoraj blagor, tisočkrat blagor kristijanom, ki Marijo prav časté! Amen.

M. Torkar.

Enajsta nedelja po binkoštih.

I. Lepota sv. Cerkve. — XXII. Katoliške Cerkve kraljevska oblast.

Po meni kralji kraljujejo in zapovedniki določujejo, kar je pravo.

Preg. 8, 15.

Prostost, enakost, tako se čuje dandanes iz vseh ust. Nobeno stoletje ni bolj hrepenelo in težilo po prostosti, nobeno se zanjo tako zelo potegovalo, ko ravno naše devetnajsto. Pokorščina je

vsakemu že preveč, nikdo ne mara biti komu podložen, svet bi se rad otresel vsake oblasti. Raztrgajmo njih vezi in vrzimo od sebe njih jarem, s takimi klici bi najraje spodkopali vsako gospodarstvo. Toda njih natorne, človeške moči tega ne zmorejo, kajti Bog sam je postavil sv. katoliško Cerkev, da čez nje vlada, jo postavil kot kraljico vesoljnega sveta. Svet bi bil rad prost, toda Cerkev mu stoji nasproti kot oblast božja; ni čuda tedaj, da jo svet preganja. Sv. katoliška Cerkev ima kraljevo čast in oblast; to kraljestvo pa hudobni svet sovraži, ker ni od tega sveta. Zadnjič sem vam pokazal, kako je Mati božja kraljica sv. katoliške Cerkve; danes pa premislimo, kako se sme sv. katol. Cerkev sama imenovati naša kraljica. Iz tega premišljevanja naj še bolj razvidimo lepoto svete Cerkve in razumemo, zakaj jo hudobni svet tako zelo sovraži; mi pa se še bolj vnemajmo in vnovič obljubimo zvesto ljubezen svoji veličastni materi sv. katoliški Cerkvi!

Jezus Kristus ni prišel na svet samo kot naš Odrešenik, temveč tudi kot naš Kralj. Že preroki stare zaveze so govorili o njem kot kralju. Danijel je poln sv. Duha videl Sinu človekovega, ki je prejel od svojega nebeškega Očeta oblast, čast in kraljestvo, gledal v svojem preroškem duhu, kako mu bodo služili vsa ljudstva in rodovi. Prerok Izaija pa prerokuje o njem: *Dete nam je rojeno in Sin nam je dan in na njega rami je poglavarstvo in imenuje se Prečudni, Svetovalec, Bog, Močni, Oče prihodnjih časov, Poglavar miru. Njegovo kraljestvo se bo razširjalo na Davidovem sedežu in v njegovem kraljestvu bo sedel.* Kraljevi pevec David pa opeva njegovo kraljevo čast: *Jaz sem od njega kralj postavljen čez Sijon, njegovo sveto goro, ter oznanujem njegovo sveto povelje.* Te prerokbe je ponovil angelj Gabrijel, ko je rekel Mariji: *Ta bo velik in Sin Najvišjega imenovan in Gospod Bog mu bo dal sedež Davida, njegovega očeta, in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj.* Vse to je pa potrdil božji Sin sam, ko je rekel: *Meni je vsa oblast dana v nebesih in na zemlji.* Ko ga je pa Pilat vprašal: »Si li ti kralj?« mu je neustrašeno pritrnil: »Ti praviš, da sem jaz kralj.« Tudi Judje so ga pričakovali ko kralja; a ko je prišel, ga niso hoteli spoznati za kralja. Vzrok jim je sam povedal: *Moje kraljestvo ni od tega sveta. Ko bi bilo moje kraljestvo od tega sveta, bi se moji služabniki pač bojevali, da bi ne bil judom izdan; zdaj pa moje kraljestvo ni odtod.* Kraljestvo našega Odrešenika ni bilo od

tega sveta, ker ga ni dobil od ljudij, ampak mu ga je Bog sam naravnost izročil; njegovo kraljestvo ni bilo od tega sveta, ker ni bilo namenjeno za časni blagor, posvetno bliščobo, temveč da se spozna resnica; njegovo kraljestvo je za to, da oznanuje pravega Boga in njegove zapovedi. *Jaz sem v to rojen in v to prišel na svet, da pričam resnico*, je sam rekel. Vsakdo pa, ki je resnico ljubil, se je tudi podvrigel njegovi oblasti in kraljestvu. Toda Judje niso bili prijatelji resnice, sovražili so jo, tedaj tudi kraljestvo resnice, kraljestvo Jezusa Kristusa. Ker je rekel, da je kralj, so ga celo križali, kar nam priča napis, ki ga je dal narediti Pilat: Jezus Nazarenski, kralj Judovski, to se pravi, križan je bil radi tega, ker se je delal judovskega kralja. Tako zelo so sovražili Judje Jezusa Kristusa kot kralja. Kraljestvo in oblast pa, ki jo je prejel naš Odrešenik od svojega nebeškega Očeta, je izročil svoji izvoljeni nevesti, sveti katoliški Cerkvi, oziroma svojim učencem, apostolom in njih naslednikom. *Kakor je Oče mene poslal, tako tudi jaz vas pošljem. Pojdite tedaj in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in sv. Duha*. Z isto oblastjo jih je tedaj poslal med svet, katero mu je podelil Bog sam; poslal jih je kot učениke, pastirje, postavodajalce in sodnike. Najvišjo oblast je pa izročil Petru, ko mu je rekel: *Ti si Peter, skala, tebi bom dal ključe nebeškega kraljestva*. Ključi pa pomenijo povsod najvišjo oblast in gospodstvo. Da bi pa nikdo in nikoli ne dvomil o njegovi neomejeni, najvišji božji oblasti na zemlji, je zlasti vrhovnemu poglavarju sv. katol. Cerkve zatrdil: *Karkoli boš zavezal na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih, in karkoli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih*. Kar je pa Gospod izročil Petru, to je tudi njegovim naslednikom, vsakteremu rimskemu papežu; oblast, katero je dal apostolom, isto oblast je podelil tudi njih naslednikom, to je, vsakemu posameznemu škofu, dočim je v zvezi in jedinosti z vrhovnim cerkvenim poglavarjem. Vsem vernikom je pa zapovedal, te njegove božje namestnike, papeža in škofo, v vseh rečeh ubogati, nepokornežem, neubogljivcem je pa zažugal ojstro kazen: *Kdor Cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik*.

Cerkev se je pa tudi vedno zavedala svojega vladarstva in svoje oblasti. Apostoli so že pri svojem prvem zboru dali vernikom postave. Apostol Pavel pravi naravnost škofom: *Pazite nase in na vso čredo, v katero vas je sv. Duh postavil, vladati Cerkev božjo*. Titu in Timoteju pa v svojih listih naroča, naj se poslužujeta svoje

škofovske oblasti. V pismu do Tesaloničanov pravi: *Ako pa kdo ni pokoren našemu podučanju v listu, tega zaznamovajte in ne imejte družbe z njim, da bo osramočen.* Tako je sv. Cerkev v vseh časih dajala svojim vernim postave, svoje cerkvene zapovedi, spreminjala, v kolikor je bilo treba po razmerah časa in kraja, stare cerkvene uredbe, v vseh časih je Cerkev tudi strogo kaznovala one, ki je niso ubogali. Cerkev je tako vedno vladala in kraljevala. Kako se sv. Cerkev zaveda svoje oblasti, nam zlasti pokaže pri slovesnem umeščanju svojega vrhovnega poglavarja. Ko peljejo novoizvoljenega papeža v Petrovo stolico, postavijo mu na glavo tiaro z besedami: »Vzemi trikratno krono in vedi, da si oče knezov, vodja, kralj sveta, namestnik Jezusa Kristusa na zemlji.« Verniki, kralji in cesarji so se klanjali cerkveni oblasti.

Šele v šestnajstem stoletju so učili krivoverci, da Cerkev nima zunanje oblasti, da v časnih stvareh nima ničesar ukazovati, da ima samo notranje, duhovno kraljestvo. Cerkev ima govoriti samo v cerkvi, drugod nima nobene pravice, nobene oblasti. Cerkveni služabniki naj opravljajo svoje duhovno pastirstvo, naj pridigujejo in spovedujejo, izven cerkve mašnik nima ničesar opraviti, v nobeno stvar se ne utikati. Kot človek, tako pravijo, je vsakdo v svojem zasebnem življenju vdan Cerkvi, Jezusu Kristusu, toda v drugih odnošajih njegovega življenja mu te udanosti in pokorščine ni potreba. Kot gospodarju mu ni treba mar biti, kakšni so posli, kot očetu, kakšni so otroci, kot državljan lahko volim brezverskega poslanca, kot časnikar lahko zabavljam papežu, škofu in duhovnikom, kot učitelj lahko učim zoper vero, kot poslanec lahko glasujem za protiverske postave, za brezversko šolo, kot kralj lahko krivično vladam svoje podložne, država ima lahko brezverske postave, državi ni potreba nobene vere pripoznati. V vseh zunanjih odnošajih bi človek tedaj ravnal lahko po svoje, tudi zoper Cerkev. Kako napačno je tako menenje, kako zelo oddaljeno od nauk Jezusa Kristusa. Kdor tako misli in ravna, ni pravi katoličan. Jezus Kristus je namreč kot Bog dušni kralj in brezmejni vladar nad vsemi človeškimi odnošaji, bodisi v zasebnem, bodisi v socialnem, bodisi v državnem in sploh v javnem življenju; Cerkev je pa njegova jedina in polno pooblaščenca nadomestnica. Vse naše delovanje mora prevejati duh našega Gospoda Jezusa Kristusa, katerega narekujejo njegovi služabniki. Vse naše ravnanje se mora ravnati po njih volji, vse mora vladati sveta katoliška Cerkev.

Da bodemo to lažje razumeli, premislimo to-le. Vse, kar smo in kar imamo, naše življenje, telo in duša, vse imamo od Boga, radi tega moramo tudi to vse Bogu povrniti, v njegovo čast in slavo rabiti, v vsem svojem delovanju in nehanju njega slaviti. Toda Bog hoče od nas, da ga častimo po njegovem Sinu. Jezus Kristus je jedini srednik med Bogom in ljudmi, in kakor nam Bog samo po njem deli svoje dobrote in milosti, ravno tako hoče in zahteva od nas, da ga po njem častimo. Če hočemo tedaj v vsem svojem delovanju Boga častiti, vsa svoja dela Bogu darovati, moramo delati vse po naukih Jezusa Kristusa, vse človeško delo je jedino po njem, v njem in ž njim Bogu posvečeno. Nihče tedaj ne more reči, kot človek, za svojo lastno osebo hočem pripoznati Jezusa Kristusa, častiti in spolnovati njegovo postavo, v svojih opravilih pa lahko ravnam po svojem, če se tudi ne vjema s Kristusovo vero. V vseh odnošajih svojega življenja moramo tedaj imeti Boga za svojega najvišjega Gospoda, Bog Oče je pa dal vso oblast svojemu jedino-rojenemu Sinu, tedaj moramo vedno in povsodi častiti Jezusa Kristusa in po njegovih naukih in zapovedih se ravnati. Ni dosti tedaj, da smo samo katoliški ljudje, temveč svojega katoliškega mišljenja, svoje katoliške zavesti se moramo zavedati tudi v vseh drugih svojih opravilih, biti moramo tudi katoliški možje, katoliški očetje in gospodarji, katoliški učitelji in državljani, katoliški volilci in poslanci, katoliški postavodajalci, knezi, kralji in cesarji. V vsem našem delovanju mora vladati nauk Jezusa Kristusa. »Poslušajte tedaj kralji in razumejte; učite se sodniki vse zemlje! Nastavite ušesa vi, ki čez množico gospodujete in si dopadete v trumah narodov, zakaj Gospod vam je dal oblast in mogočnost, Najvišji, kateri bo vaša dela preiskoval in vaše misli pregledal. Zakaj, če niste, kot oskrbniki njegovega kraljestva, prav sodili, postave pravice ne spolnovali in po volji božji ne ravnali, bo strahovito in nanagloma nad vas prišel, ker silno ostra sodba se godi po njem onim, ki so predpostavljani.« Tako pravi sveto pismo in kliče vse, ukloniti se kraljestvu Jezusa Kristusa.

Sin božji pa ne vlada sam na zemlji v svoji lastni osebi, temveč je postavil Cerkev kot svojo namestnico. Cerkev je odločil, da ohranjuje njegovo razodenje in je neizpremenjeno razlaga in oznanjuje vsemu človeštvu. Sv. Cerkev je tedaj Bog sam odločil kot učiteljico narodov, steber in podlago resnice, kot vladarico in kraljico. Vsakdo mora tedaj v vseh svojih odnošajih biti pokoren sv. katoliški Cerkvi. Vsa svoja dela mora tedaj ravnati po njenih

božjih nauk in natanko spolnovati zapovedi svete katoliške Cerkve.

Bog hoče, da ga častimo po njegovi Cerkvi, ki je srednica nebes in zemlje. Da pa svojo vero spoznavamo in Boga dostojno častimo, nam sv. Cerkev podaja tudi mnogotere pripomočke, kakor daritev svete maše, sv. zakramente, sv. obrede, cerkvene obhode, procesije, v ta namen je tudi postavila nedelje in praznike. Vsak se mora tedaj vsega tega posluževati in države morajo svoje postave imeti tako vrejene, da odlokom sv. Cerkve ne nasprotujejo, temveč jih tako podpirajo, da jih more vsak državlján spolnovati. Kakor vsak posamezni človek, tako se morajo klanjati sv. Cerkvi cele družine, kraji, dežele in države. Vsakdo, ki tedaj z vami občuje, ki stopi v vašo hišo, ki živi v vaši družini, ki biva v kaki deželi in državi, naj takoj po vašem obnašanju in vedenju spozna, da občuje s katoličanom, da je stopil v krščansko hišo, da živi v krščanski družini, da biva v katoliški deželi in državi, ki podpira in uboga svojo mater sv. katoliško Cerkev. Vse človeško delovanje mora imeti namen Cerkve, čast božjo in zveličanje neumrjčoh duš, le tako je človeško delo Bogu posvečeno.

Cerkev ima tedaj pravico vse nadzorovati, svoje ukaze dajati in prestopnike kaznovati. Svoje prostosti s tem sicer nihče ne izgubi, lahko vsakdo opravlja svoja vsakdanja, navadna opravila, vendar mora skušati, da mu časne reči in opravila služijo le v dosego večnosti. Ker so tedaj tudi časne reči v zvezi z našim zveličanjem, radi tega ima Cerkev pravico in oblast, seči tudi po časnih stvareh in jih vladati, Cerkev tako ne more nikdar prekoračiti svojega področja in delokroga. Kako krivično tedaj očitajo Cerkvi: To spada v politiko, pri tem Cerkev nima ničesar govoriti. Kakor je Bogu vse podvrženo, tako tudi politika, in se tudi politika mora v prvi vrsti ozirati na Kristusa in njegovo namestnico sv. Cerkev. Cerkev ima tedaj pravico vplivati na svoje vernike, kako se imajo obnašati pri volitvah, kako se vesti proti državi, Cerkev ima pravico svoje verne siliti, da pripoznajo kako posvetno oblast kot božjo in vsakemu katoličanu mora biti beseda sv. Cerkve sveta in vodilo za njegovo politično postopanje.

Prvo in zadnjo besedo ima tedaj povsod in v vseh rečeh Cerkev. Toda vsiljuje se nam tu vprašanje, kdo v Cerkvi ima to oblast, to pravico, kdo tu kraljuje in vlada? Papež in ž njim združeni škofje, jedino tem je Bog dal to pravico in oblast, ti so jedini od Kristusa postavljeni posredovalci v zadevi vere in ver-

skega življenja. Ni torej katoliškega verovanja in ni katoliškega ravnanja, ki bi moglo biti neodvisno od vsakodobnih škofov in papeža. Mi moramo tedaj tako verovati in delati, kakor nam škofje rečejo. Škofje pa nimajo samo pravice čuvati nad ukazi sv. Cerkve, temveč imajo tudi oblast nove postave in ukaze dati, če se jim zdé potrebne in primerne. Novi časi, nove potrebe, nove nevarnosti. Svoje postave nam pa smejo dajati škofje kot čuvaji in zastopniki sv. vere. Sedanji škofje in nihče drugi imajo tedaj odločevati, če so kake državne postave v duhu vere, brez škofov si ne moremo misliti verske šole, katoliških časopisov, shodov, društev, vsemu morajo pritrčiti škofje, potem je šele pravo, v duhu Jezusa Kristusa. Škofje imajo tedaj tudi pravico izreči svojo sodbo, če se jim ne dozdeva v duhu sv. Cerkve, morejo prepovedati kak list, društvo, shod. Z jedno besedo, sedanji škofje so od sv. Duha postavljeni, da nas vladajo. Nas tedaj vodijo sv. oče Leon XIII. in škof, ki nas vlada, so po neskončni previdnosti in milosti božji nam poslani prevzvišeni Jakob Missia. Treba jih je torej ubogati kot namestnike Kristusa. Kakor ni dober otrok, ki ne uboga svojih starišev, tako tudi ni dober katoličan, ki ne uboga svojega škofa. Kdor se jim ustavlja ali celo nasprotuje, ta se oddalji Cerkvi, Jezusu Kristusu, ni zaveden katoličan.

Po svojih škofih tedaj vlada Cerkev. Ko bi se vsi podvrgli, ko bi vsi svoje škofe ubogali, ko bi Cerkev s svojimi škofi vladala zasebno, družinsko, državno, javno življenje, to bi bilo pravo kraljestvo, kraljestvo luči, resnice, zadovoljnosti in rajske sreče že tu na zemlji. — Toda to kraljestvo more biti vseč samo onim, ki ljubijo luč, resnico. Posvetnjakom pa, ki imajo raje posvetno, ko nebeško, časno raje, ko večno, raje človeško, ko božje in so udani svojim pohotnim strastem in poželjivostim, takim pač to cerkveno kraljestvo ne more biti vseč. Za vero ne marajo, milosti in usmiljenja božjega si nočejo pridobiti s sv. zakramenti; pokora, to jim je neumnost, v tem kraljestvu vidijo zakopane vse svoje hudobne namene. Cerkev jim stoji nasproti kot njih kraljica, jih ne uči samo in svari, temveč jim naravnost ukazuje in jih kaznuje, ni čuda tedaj, da jo radi njenega kraljestva in oblasti sovražijo. Papež in škofje so jim tuja reč, sovražijo jih ravno radi tega, ker so od Boga postavljeni, jih vladati, napadajo in preganjajo jih, če jim kaj ukažejo. Očitajo sicer nasprotniki Cerkve, da se ne protivijo Cerkvi, temveč le njenim služabnikom, ker pri svojem vladanju kažejo le svojo vladohlepnost in častilakomnost. Kaj bi bilo pač

ljubše duhovnikom, kakor to, da bi se ne bilo potreba v nobeno posvetno reč vtikati, ko bi se brez cerkvenih služabnikov vršilo vse v duhu vere. Ko bi se verske postave brez duhovnikov kovale, ko bi verske časopise pisali navadni verniki, katoliška društva gojili in netili verniki, koliko manj dela bi pač imeli duhovniki. Politika in vse druge stvari, ki ne spadajo neposredno v cerkveni delokrog, vse to je za duhovnike le novo breme, zlasti kar so nam najvišji poglavar dali novo zapoved: Ven iz zakristije!

Cerkev se tedaj ne vtika v ne strogo cerkvene zadeve iz vladohlepnosti, temveč ker ji je potreba, in zraven spolnuje le svojo sveto dolžnost, ko ima oznanjevati postavno pravičnega in večnega Boga in ker le po njej ostane kraljestvo božje. Toda svet tako težko gleda, da Cerkev vlada. Sicer vse oblasti težko prenaša, vendar bi se posvetnjaki še najraje znebili cerkvene oblasti in so zaprisegli njen pogin. Čudno pač to, saj Cerkev vlada pravično, nikomur se ne dela krivica, njena vlada je boljša ko vse druge. Zakaj jo pač svet tako zelo sovraži? Vrnimo se nazaj v Jeruzalem. Judje so pričakovali Jezusa Kristusa kot svojega kralja in bi ga bili tudi kot posvetnega kralja radi sprejeli, ker bi se bili radi otresli gospodstva Rimljanov. Ko bi bilo tedaj njegovo kraljestvo za ta svet, samo za njih časni blagor, potem bi ga bili sprejeli. Toda ko je rekel: »Dajte cesarju, kar je cesarjevega«, ko so uvideli, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta, so ga radi tega sovražili. Peljali so ga pred sodnika in ga obsodili, ker je hotel kraljevati mesto rimskega cesarja. Prav za prav so ga pa izročili in zahtevali njegovo smrt ne radi tega, ker je hotel mesto cesarja, temveč ker je hotel mesto Boga vladati, tedaj ker ni hotel imeti posvetnega, temveč kraljestvo božje. Istotako se godi tudi Cerkvi. Če bi Cerkev jenjala oznanjevati božje postave, če bi vladajočim ne narekovala pravice in ponižnosti, če bi podložnim ne ukazovala pokorščine svojim višjim, vsem pa zaničevanja sveta, potrpežljivosti in zatajevanja, vse drugače bi prenašali njeno gospodstvo. Kako bi jo kar naravnost hvalili, če bi učila to, kar svet uči, če bi pritrjevala njih posvetnim naukom, če bi priporočala vse iznajdbe in novosti sveta. Z vsem srcem bi se pa sedanji prekucijski svet oklenil njenega gospodstva, ko bi Cerkev hujskala ljudstva k upor, da bi se tako prevrnil stari red in z njeno pomočjo napravil novi red po njih volji. Kako bi jo pač hvalili in kako res povzdigujejo v nebo take duhovnike, ki ž njimi vred trobijo v posvetni rog, kar žalibog lahko opažamo tudi pri nas semtertja.

Razvideli smo tedaj, da Cerkev preganjajo in sovražijo radi tega, ker vlada in kraljuje v imenu božjem, mesto Boga na zemlji, kar nam je zopet le v dokaz, da Cerkev je in ostane delo božje. Kot verni katoličani bodimo tedaj svoji materi sv. katoliški Cerkvi podložni in v vseh rečeh pokorni. Povsodi kažimo svojo katoliško zavest, to se pravi delajmo vedno v duhu in po volji Cerkve, kakor nam rečejo rimski papež in naš višji duhovni pastir, prevzvišeni knezoškof. Če bomo tako delali, bomo živeli v Kristusu, ki nam je za to obljubil obilno plačilo: *Kdorkoli bo mene spoznal pred ljudmi, tega bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih*, neubogljivcem svoje Cerkve je pa zažugal kazen: *Kdor pa mene zataji pred ljudmi, tega bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih*. Kristus naj nam tedaj v vseh rečeh vlada; smer, vodilo za naša opravila naj nam pa daje njegova božja namestnica sv. Cerkev. Tako bo tudi v nas pravo kraljestvo božje in lahko si bomo klicali: *Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat*. Kristus je naš kralj, njegova nevesta, sv. katoliška Cerkev pa naša kraljica. Amen.

Fr. Žvan.

2. Dušna kuga.

Jezusu pripeljejo gluhega in mutastega, in ga prosijo, naj položi roki nanj.
Mark. 7, 32.

A. 1. Pretečeni petek je bil god sv. Roka, ki je daleč po slovenskih deželah dobro znan pomočnik zoper kugo. Živel je na Italijanskem, kjer je rad stregel bolnikom in že okužene z božjo pomočjo ozdravljaj. Zato se mu še zdaj radi priporočujemo v varstvo, ko obhajamo kot sopraznik njegov god. Ljudje ne delajo radi ta dan; posebno pa rokodelca lahko ne spraviš na delo, naj bi se ne zamerili sv. Roku, ki kugo odvraca od nas.

2. Skoro vsako leto nam dohaja glas o kugi na Ruskem, Turškem, Italijanskem, Francoskem ali inod; — hvala Bogu! ta šiba božja redko kedaj pade na nas. K večjemu, če se tu ali tam ta bolezen živine loti, kar je za gospodarja tudi velika nadloga. Zato je pa naša dolžnost, da se patronu zoper kugo, sv. Roku, posebno zahvalimo za to izdatno priprošnjjo, da ga pa tudi ponižno prosimo za nadaljno in bodočo pomoč zoper kugo ljudij in živine. O sveti Rok! le prosí za nas, naj nas ljubi Jezus varuje vsake nadloge,

ali reši iz sleherne bolezni, kakor reveža v današnjem sv. evangeliju. Jezus pride v Desetomestje, in pripeljejo gluhega in mutastega in ga prosijo, da naj položi roko nanj . . .

3. Ta revež je bil takoj z dvema nadlogama obdan: gluh je bil in mutast. Tako mnogokrat, če ne telesna, pa dvojna dušna nadloga tlači kristijane, in kakor nevarna kuga po svetu razsaja, naše duše kuži in pogublja. Zato vam želim danes govoriti o dvojni dušni kugi, to je: 1. liberalizem in 2. nevera.

B. Obhajali smo god vnebovzvetja Marije Device; slavili smo pred kratkim njeno mater sv. Ano; torej se tudi spodobi, da se še spominjamo njenega očeta sv. Joahima, ki ima danes svoj slavni god. Saj to je bila najsrečnejša rodbina pod milim nebom, najimenitnejša hiša — vsem drugim vzor in zveličanski zgled; po nji bi se morale ravnati vse krščanske rodbine, in bile bi srečne, zveličane. Pa, žal, malo je takih rodbin, ker jih pokvari in zajeda dušna kuga:

1. liberalizem. Za časa volitev se ta beseda mnogokrat čuje in rabi; mi še domače besede nimamo. Ta je liberalec, se hoče reči: ta je samopašnik, človek brez postave božje in človeške, kateri se na nič ne veže, in le po svoji glavi brez vsakega ozira govori, dela in ravna. On ti pravi: Božjih zapovedij ni, Cerkev nima nobene oblasti ali moči; državne in cesarske postave so pa le za te; jaz pa sem prost! Navadno se taki liberalci visoko nosijo ali šopirijo, pa so podobni sodu brez obročov, ki se brž razleti. Tako liberalizem ali napačna in samopašna prostost človeka zapelje v različne zadrege, prepire in nesreče; liberalna hiša se hitro podere, liberalna rodbina brž razpade. Ako se hišni oče ne zmeni za postave, če mati nima krščanskega reda, in kjer otroci samopašno živé, družina pa po svoji volji dela, ondi pač ne more biti sreče, blagoslova in obstanka; liberalizem vse zgloda, vse skvari. — Ali ni liberalizem ugonobil vso francosko deželo in ogrdil lepo Italijo? In ta kužna bolezen liberalizma širi se že tudi po milih slovenskih pokrajinah. Ob času pomora ali kolere bežijo ljudje iz mest na gore in v goščave, da se ne okužijo, tako moramo tudi mi bežati pred liberalci, da se njihova nevarna bolezen ne prime naše duše. Varujmo se liberalizma! Ali si kralj ali sluzabnik, ali si gospodar ali pa hlapec, liberalizem ti nič ne hasne. Držimo se cesarskih postav, ker vsa oblast je od Boga; spolnujmo zvesto božje zapovedi, ki nas vežejo s samim Bogom. Liberalec je

gluh; nič ne čuje, kar je lepega, neče slišati nič, kar je božjega ali cerkvenega. Njegovo srce je bolno, njegova duša je okužena, in brž se je bo lotila še nevarnejša kužna bolezen:

2. nevera. Bolnik v današnjem sv. evangeliju je imel ob enem dve hudi bolezni: bil je gluha in mutast na telesu. Tako tudi našo dušo kaj rada dvojna kuga mori — liberalec postane tudi neveren. Tudi drugače mogoče ni, ker v cerkev ne zahaja, božje besede ne posluša, molitev zanemarja, zoper pridige zabavlja in luč svete vere mu polagoma ugasne. Judje so se izneverili, namesto Boga so pa molili malike — kazen jih zadene, da se je njihovo kraljestvo razdvojilo, porušilo: izvoljeno ljudstvo je postalo zavrženo ljudstvo. Kralj Salomon, ljubček Gospodov, se izneveri in Bog ga sramotno zavrže. Ta dušna bolezen je jako nevarna, zato nas sv. apostol Pavel v zlatem listu do Korinčanov tako lepo opominja in milo prosi, naj bi se nikar ne izneverili, temveč božjemu evangeliju vedno zvesti ostali, rekoč: *Opominjam vas pa, bratje, evangelija, katerega sem vam oznanoval, katerega ste tudi sprejeli, v katerem ste tudi stanovitni, v katerem bote tudi zveličani, ako se ga tako držite, kakor sem oznanoval, če niste zastonj verovali.* (I. Kor. 15, 1—2.)

Ta dušna bolezen, nevera, je, pravim, zelo pogubljiva, ker vsakega posebej in cele rodbine skupaj onesreči, pogubi; izneverjen oče, izneverjena mati celo družino okužita, spačita in pogubita.

Na Tirolskem je živel neki gospodar, maloposestnik, prav pametno in popolnoma krščansko. Pa slabi tovariši so ga dobili v svojo družbo in spačili, da se je izneveril, zapustil je sv. katoliško Cerkev in postane luteran. Le posebna sreča je bila, da še otrok svojih ni okužil, ker so bili že odraščeni, pametni, pobožni, ki so poleg svoje pobožne matere svoje molitve navadno skupaj opravljali in se slabe tovaršije izogibali.

Sv. oče, rimski papež, so nam nujno in prisrčno priporočili bratovščino sv. rodbine iz tega namena, naj bi se vsi stanovniki hiše pred ovo podobo k skupni molitvi zbirali, da bi očetje lepo doma bili na večer, matere priporočevale svoje otroke sv. rodbini, sinovi in hčere ne ponočevali — naj bi jih kuga nevere ne popačila. Že imamo nekatere rodbine vpisane; vse druge še pa danes prijazno povabim k obilnemu pristopu, ker vem, da le ta sveta rodbina: Jezus, Marija in sv. Jožef nas more obvarovati pred nevarno dušno kugo — nevero. Očetje in matere! vodite svojo rodbino vsak večer k sveti družini: sebe izročujte milemu Jezusu, svoje sinove priporočujte sv. Jožefu, svoje hčerke darujte Mariji

Devici — in nobene dušne bolezni ali dušne kuge pri vaši hiši ne bo. Vsi bodete na duši zdravi, veseli, verni, zveličani. Ako pa imate okužene grešnike pri hiši — nevernega moža, — malopridne sinove in razuzdane hčere, tedaj pa pred ono podobo za nje molite, kakor so storili evangeljski sosodje: Jezusu pripeljejo gluhega in mutastega, in ga prosijo, da naj položi roko nanj (Mark. 7, 32.).

C. Sicer nisem zdravnik, vendar pa sem vam danes opisal dvojno dušno kugo ali bolezen: liberalizem in nevero, ter pokazal njeno nevarnost ali nesrečo, zato da se homo te kuge varovali. Sv. Dorotejo so hotele zapeljive ženske okužiti — izneveriti, da bi jo pripravile v razuzdano življenje in sunile v peklo. Devica pa se junaško brani; rajše vse grozne muke pretrpi, kakor pa da bi ljubega Jezusa zatajila in se vekomaj pogubila. — Tako se tudi mi, ljubi moji poslušalci, držimo in močno oklenimo ljubega Jezusa; varujmo se gluhega liberalizma in mutaste nevere — te nevarne dušne kuge. Amen.

Simon Gaberc.

Dvanajsta nedelja po binkoštih.

I. Lepota sv. Cerkve. — XXIII. Katoliška Cerkev — nebeška gostilna.

Vzel je dva denarja in ju je dal gostilniku in je rekel: »Skrbi zanj, in kolikor več izdaš, ti bom nazaj gredé povrnil.« Luk. 10, 35.

Navadno se prekrasna prilika današnjega svetega evangelija razlaga o ljubezni do bližnjega ter se iz nje izvaja ta-le dvojni prelepi nauk: da smo dolžni ljubiti slehernega človeka, in pa kakšna bo di naša ljubezen do bližnjega. Ker je bil ranjeni Jud sovražnik Samarijanu, pa mu je vendar skazal ljubezen, in ker je Jezus rekel, naj ob jednaki priliki tudi Jud jednako stori svojemu sovražniku — Samarijanu, je s tem prejasno povedan nauk, da moramo ljubiti vse ljudi, kajti če smo dolžni celo sovražnike ljubiti, je samo ob sebi razumno, da smo še tembolj dolžni ljubiti svoje prijatelje — torej vse ljudi brez razločka. Pa tudi lastnosti, ki jih mora imeti prava krščanska ljubezen, se nam prelepo kažejo v tej priliki. Naša ljubezen bo di prisrčna — ko je Samarijan videl

ranjenca, *se mu je v srce smilil*; naša ljubezen bodi dejanska — ni ga samo tolažil z besedo, marveč mu je res pomagal, kolikor je le mogel, vse svoje mu je dal: olje in vino, ki ga je bil za-se vzel na potovanje, živinče mu prepusti, sam pa gre peš in ni še s tem zadovoljen, da mu sam streže dva dni, plača mu tudi še nadaljno postrežbo, da bi popolnem okreval; nesebična bodi tudi naša ljubezen — Samarijan ni zahteval nikakoršnega poplačila, obratno — še sam je pripravljen doplačati, če bo kaj treba. Kaj ne, prekrasen vzor krščanske ljubezni, kateremu pač nimam pridedjati drugega, kakor to, kar je pristavil Jezus sam: »Pojdi in še ti tako stori!«

To priliko o usmiljenem Samarijanu pa nekateri razlagalci sv. pisma razlagajo tudi o sv. katoliški Cerkvi; kako? to vam hočem ravno danes pojasniti in sicer zopet v ta dvojni namen, da bi lepoto naše svete Cerkve še za nekoliko bolj spoznali in se v ljubezni do nje še bolj vneli.

Mož, ki je prišel med razbojnike na svojem potovanju iz Jeruzalema v Jeriho, je naš oče Adam. Jeruzalemsko mesto je zidano na višavo in pot v Jeriho pelje v nižavo; pravi dom Adamov je v višavah, Bog ga je vstvaril in mu vdihnil neumrljivo dušo; zemeljsko življenje pa je le potovanje. — Roparji so pa hudobni duhovi, iz nebes pahnjeni zavrženi angelji. Jeden izmed njih se je v kačji podobi lotil človeka, ga premotil, da je bil Bogu nepokoren in jedel prepovedani sad. S tem ga je oropal: slekel ga je in mu vzel belo oblačilo nedolžnosti, prvotne pravičnosti in milosti božje, — nehal je biti otrok Božji, postal je sužnjik satanov. Pa tudi ranjen je bil hudo; um mu je otemnel, volja pa vsa oslabela; njegovo poprej tako blago srce vse popačeno in tako zelo k hudemu nagnjeno; telo mu je slabotno, bolešno, vse nadložno, — oh, ves, ves je ranjen na duši in na telesu! prav zares — kakor tako lepo izrazi sv. evangelij ta njegov prežalostni stan — »na pol mrtev« je obležal! Ni bil sicer popolnoma mrtev, ker svojih natornih močij — uma in proste volje, ni zgubil, pač pa je bil po zgubi čeznatornih darov tako zelo udarjen, da si sam ni mogel več pomagati, da sam ni mogel vstati. A, kar je še najtužnejše, — ker je Adam oče vsega človeškega rodu, bil je v njem jednako udarjen in ranjen ves človeški rod, da se sam nikakor ni mogel rešiti.

Dva sta hotela na umu in srcu tako zelo bolnemu človeštvu pomagati, a trudila sta se zastonj: judovski duhoven in levit namreč pomenita poganske modrijane pa voditelje izraelskega ljudstva. Poganski modrijani so sicer marsikaj modrega ukrenili, a zdravja za bolno in ranjeno človeštvo niso poznali; tudi judovska postava ni mogla padlemu človeštvu pomagati, kajti vse naredbe izvoljenega ljudstva stare zaveze so imele le z ozirom na prihodnjega Odrešenika kaj veljave. — Tako je preteklo tisoče let, na pol mrtvo je ležalo in zdihovalo človeštvo; gledala sta njegovo gorje duhoven in levit — modrijan poganski in svečenik izvoljenega ljudstva — pa sta memo šla!

Le jeden je mogel pomagati nesrečnemu človeštvu — Jezus Kristus, in hvala Bogu! ravno njemu se je v Srce zasmilil ubogi človeški rod, zapustil je svoj nebeški Jeruzalem in prišel v Jerihonske nižave — v solzno dolino našo! Približal se je ranjenemu potniku, ker je človeško natoro vsprejel in razun greha v vsem njemu enak postal! Olja in vina mu je vlival v rane: olja svojih blaženih nauk in vina svoje rešnje krvi in ž njo pridobljenih milostij.

Pa usmiljeni Samarijan ranjencu ni pomagal le memogredé, marveč ga je odvedel tudi v gostilno in tam skrbel zanj sam in po gostilničarju. Jednako tudi Jezus Kristus ni skrbel le za človeštvo, ki je bilo takrat na svetu, ko je izvrševal delo našega zveličanja — in sicer v mali deželici Palestini — marveč za človeštvo vseh časov in vseh dežel. Pripravil nam je gostilno, prelepo in obširno gostilno za vse ranjeno in bolno človeštvo — namreč sveto katoliško Cerkev. Gostilnik pa, kateremu je izročil v oskrbljevanje svoje bolnike, je njegov namestnik, sveti Peter — papež in ž njim vsi škofje in mašniki.

Ta gostilna nam je že dovolj znana; vendar čim natančneje si jo ogledamo, tembolj se nam bo prikupila. Vrlost gostilne je lahko odvisna od mnogo rečij, zlasti pa od teh-le:

a) Najprej se zahteva od dobre gostilne (zlasti pa še od take, ki je namenjena bolnikom ali takim, ki so okrevali), da ima okusna in tečna jedila pa zdravo pijačo. Sveta katoliška Cerkev ima našim dušam najprimernejšo hrano. Kristus je izročil sv. Petru in po njem slehrnemu papežu dva denarja: oblast, njegov božji nauk oznanovati, in oblast, sv. mašo darovati in sv. zakramente deliti. Kaj ne, predragi, kako obilno je obložena ta miza božja! Vse, kar si le želi krščanska duša, lahko tukaj

dobi za časno in večno srečo. — Tukaj se celijo najprej rane, ki jih je greh zaval našemu umu. Vedno se oznanjujejo večno vzvišene resnice z besedo in pismom, in sicer v najrazličnejši obliki, da vsak lahko dobi, kar potrebuje: otročiček in starček, učenjak in priprost težak . . . . Deli se ta dušna hrana v šoli, na prižnici, v spovednici, včasih tudi pri drugih zborih in shodih; in zlasti v novejšem času v izvrstnih knjigah. — Tukaj se celijo pa tudi rane, s katerimi je ranil greh našo voljo; podaje se našim dušam čeznatorna moč, da ne opešamo na težavnem potovanju proti večni domovini in da se hrabro vojskujemo zoper vse nasprotnike dušnega zveličanja. Že malim otročičem, katerim začne pač zgodaj satan nastavljati zanjke zapeljivosti, deli sv. Cerkev potrebno moč v zakramentu sv. birme in potlej kolikor bolj se množé nevarnosti, toliko skrbnejše jim ponuja svojo rešilno roko v zakramentu svete pokore in sv. rešnjega Telesa in na zadnje, ko se ima odločiti na koncu zemeljskega potovanja osodepolna stopinja iz časnosti v večnost, podvoji svojo strežbo v zakramentu sv. poslednjega olja in s sv. popotnico. Osebito pa je v tej čudežni gostilni poskrbljeno za dva stanova, ki potrebujeta največ moči, da vrlo izvršita svoje dolžnosti: da sama ne opešata pa tudi varno vodita po pravem potu one, kateri so jima izročeni v oskrbljevanje, — v zakramentih sv. mašnikovega posvečevanja in sv. zakona. Če temu prištejemo še vse neštete in neizmerne milosti, katere nam vsako jutro takorekoč rosijo iz nebeških višav pri sveti maši, ne moremo dovolj strmeti nad neskončno ljubeznijo nebeškega Samarijana, Jezusa Kristusa. — Rekel je še usmiljeni Samarijan: »Če boš pa kaj več potreboval, povrnem ti nazaj gredé.« S temi besedami pa so označene še vse druge dobrote, katere nam sv. Cerkev poleg sv. maše in svetih zakramentov ponuja v toliki obilnosti: raznovrstna blažila, bratovščine, prazniki, bogoljubne vaje, odpustki itd., vse, kar svojim ljubljenim gostom še za potrebno spozna vrhovni gostilnik — rimski papež po okoliščinah časa, kraja in stanu.

b) Dobra gostilna mora biti stalno zanesljiva. Pri navadnih gostilnah se rado kaj spreminja. Pride drug gospodar, in gostilna ni več tako izvrstna kakor poprej; še isti gostilničar se včasih tako spremeni, da pripravi gostilno ob dobro ime. Sveta katoliška Cerkev pa se ne spreminja: osebe se menjavajo, a dušna hrana in postrežba ostane vedno ista, katero je Jezus, usmiljeni Samarijan, izročil prvemu gostilniku sv. Petru. Sv. Petru je dal dva denarja, to je svoj božji nauk in svoje nebeške milosti, kakor

sem vam poprej razjasnil; a dal mu je pa tudi ob enem dva ključa (kakor je videti na njegovi sliki), da skrbno in varno zaklepa dušno hrano v svojih božjih hramih, to je, dal mu je dar nezmotljivosti, — moč, da more vedno isti nauk učiti, ki ga je on prinesel z nebes, in vernikom deliti vse tiste milosti, katere je zaslužil s svojo smrtjo na križu in jih izročil svoji Cerkvi. Oh, kako je to tolažljivo za nas! Prav za gotovo se smemo zanesti, da tukaj se daje našim dušam samo pristna hrana, nič ponarejenega ali škodljivega; prav za gotovo se smemo zanesti, da tukaj slišimo ravno tiste nauke, za katere so nekdam darovali mučenci kri in življenje, in da tukaj prejemamo ravno tiste milosti, katere so nekdam svetnike tako navduševale in jim dajale toliko moč, da so se smrti za Jezusa celo veselili ter pevaje hiteli na morišče; prav za gotovo se smemo zanesti, da uživamo tukaj še vedno tisto angeljsko hrano, katera je dala že milijonom in milijonom slabotnih ljudij toliko čudežno moč, da so kakor angelji čisto in nedolžno živeli v sredi sprijenega sveta. Če so pa vkljub temu naše duše še tako malosrčne, slabotne in grešne, tega pač ni kriva dušna hrana, marveč mi sami smo krivi, ker je nočemo tako uživati in prebaviti, kakor želi in zapoveduje usmiljeni Samarijan — Jezus Kristus.

c) Dobra gostilna mora biti odprta le poštenim ljudem; kjer se shaja vsakovrstna zavržena druhal, tje si ne upa poštenjak; sploh se vrednost gostilne najlažje razsodi po ljudeh, kateri vanjo zahajajo. Jezus je sicer hotel, naj v sveti katoliški Cerkvi ostane tudi ljulika med pšenico, saj je to naprava za bolnike, kateri iščejo zdravja; toda Jezus je pa tudi naročil svojim učencem, naj ne mečejo biserov pred svinje. Cerkvena zgodovina nam kaže, da so od nekdam skrbeli predstojniki, da so v sveto Cerkev vsprejemali le take, od katerih je bilo pričakovati, da se bodo ravnali po volji in željah sv. Cerkve; nevrednim so duri zapirali. A vselej, kadar se je pokazalo, da je tudi med krščansko čredo kaka garjeva ovca, ki je s svojim pohujšljivim vedenjem ali pa krivim učenjem drugim zelo nevarna, posluževali so se tudi pravice izobčenja. In samo ob sebi je tudi prišlo, da so mnogi zanikerni udje, ki se niso hoteli udeleževati blagrov sv. Cerkve, prostovoljno se odločili in odstranili. Po tej poti je bilo mogoče, da je sv. Cerkev vedno ostala tisto krasno drevo, ki ga je bil Jezus zasadil: gnjile, trhlene ostale suhe veje so po vrsti same odpadle ali pa so bile z višjo oblastjo odsekane, da se je drevo le še lepše in veličastnejše raz-

raščalo. Ali da govorim z današnjo priliko: kakor se zloglasni ljudje poštene gostilne ogibljejo in, če so kdaj v njo zašli, jo kmalu zapustijo prostovoljno ali neprostovoljno, jednako so se od nekdanj v sveti katoliški Cerkvi zbirali najboljši in najplemenitejši ljudje, in to seveda popolnoma prostovoljno, ker ona — kakor njen Začetnik — le ljubeznivo kliče in vabi, nikogar pa s silo ne pridržuje.

Zato vam pa naravnost povem, da ves čas, kar se prav zavedam, se mi nobena reč ni zdela tako čudna, nespametna in podla, kakor ta, da se med nami nahajajo celo take puhlice, ki se svoje prečastne matere — svete katoliške Cerkve sramujejo!! Ne, sramovati pa se katoličanu res ni treba; naša preteklost je tako lepa, tako veličastna, da se smemo vsikdar s svetim ponosom na njo ozirati! Če pa niso vsi otroci taki, kakor si jih želi sv. Cerkev, tega ni kriva naša najboljša mati, marveč otroci sami; kajti naša sv. Cerkev ni dolina Jozafat, kjer bode končna in dovršena ločitev, marveč ravno gostilna neskončno usmiljenega Samarijana, ki hoče ozdraviti svoje ljubljene bolnike, da bi jih mogel kdaj vsprejeti k sebi v rajske višave.

O, le hvalimo Boga, da nas je usmiljeni Samarijan brez našega zasluženja privedel v tako častito družbo, in le to skrbimo, da ne bomo sramote delali svojim svetim prednikom.

ě) Dobra gostilna mora imeti tudi primerno lego; osobito mora biti na takem prostoru in tako odlikovana od vseh drugih, da jo vsakdo lahko najde. Kdor je že kaj potoval po svetu, vé pač iz lastne skušnje, da je to za potnika največja neprilika, ker se ne more prav za gotovo zanesti na ono gostilno, kjer hoče ostati in prenočiti; včasih se mu posreči, včasih pa tudi zelo ponesreči. Naša sv. katoliška Cerkev pa je gostilna, ki se tako zelo loči od vseh drugih, da se takoj lahko spozna pa tudi lahko v vsakem kraju takoj najde, ker je že razširjena po vsem svetu. Ker sem že ob drugi priliki obširnejše razlagal čvetera znamenja, po katerih se naša Cerkev lahko spozna in razloči od vseh drugih, bodi tukaj zadostno, da le opozorim na to s pristavkom, da ne bodo imeli nikakoršnega izgovora taki, kateri se sedaj ogibljejo te starodavne, jedino pravne gostilne in iščejo drugih zakotnih, ki nimajo od usmiljenega Samarijana nikakoršnega priporočila in pooblastila. Mi pa hvalimo Boga, da smo že našli v njej zavetje in imamo tako lepo priliko vdeleževati se vseh božjih zakladov, katere je Jezus izročil jedino le njej in nobeni drugi.

d) Pri navadnih gostilnah se tudi močno gleda na ceno, in predragih se ogibljejo ljudje. V gostilni usmiljenega Samarijana pa o tem ni govorenja, ker je Jezus Kristus s svojo predrago Krvijo že vse poplačal in ceno svoje nebeške hrane in postržbe izročil svojemu namestniku v Rimu: tukaj se prejemajo le milosti, in beseda »milosti« pomeni darove, ki jih Bog zastonj brez našega zasluženja deli — najmenitnejšim bogatinom jednako kakor največjemu revežu. Drugega ni treba nego dobre volje, da željno prihajamo in v slast uživamo nebeške dari. In od tod izhaja pretresljiva resnica: Kdor bo pogubljen, bo svojega pogubljenja sam kriv.

e) Še marsikatera lepa lastnost dobre gostilne bi se dala navesti, s katero se odlikuje sv. katoliška Cerkev; a bilo bi predolgo, ko bi se hoteli na vse ozirati. Vendar jedne lastnosti pa ne smem zamolčati, s katero ona premaga vse druge. Popotnik, kateri je primoran v gostilnah prenočevati ali za več dnij ostajati, ostane povsod le tujec, za katerega se zmenijo le toliko, kolikor plača, in tako dolgo, dokler plačuje; kadar se je pa poslovil, se nihče več ne zanima zanj. Vse drugače je pa v gostilni usmiljenega Samarijana, o kateri danes govorim. Tukaj pa se potniku tudi poskrbi vse, česar bo potreboval za nadaljno potovanje, zlasti kadar pride v ono, njemu še zdaj nepoznano deželo, kjer mu bo treba ostati vse večne čase; ako treba, se še za njim pošilja pomoč (vice). Tukaj so pa tudi dobri gostje v nepozabnem spominu. Kateri so se poslovili pri tej nebeški gostilni pred sto ali tisoč leti, so tukaj še v jednako živem spominu kakor oni, ki so se včeraj ali danes ločili v duhu svetosti. O, imejmo veselo in hvaležno prepričanje, da sv. katol. Cerkvi ni bilo in ne bo na svetu jednake.

Zopet danes smo si ogledali lepoto sv. katoliške Cerkve od nove strani. Bog hotel, da bi ne bilo zastonj! Osobito bi želel, da se živo spominjamo vseh onih milijonov in milijonov, ki so že srečni postali po sv. katoliški Cerkvi, in da obujajmo še mi vroče želje, naj bi se tudi kdaj veselili z njimi tamkaj v večni slavi. A da se bode to res zgodilo, ni nam treba drugega nič, kakor posnemati njihove zglede, — tako se vdeleževati blagrov sv. Cerkve, kakor so se jih oni vdeleževali. Oj, kako se tudi nam vsem izvrstno poda beseda današnjega sv. evangelija: *Pojdi, pa še ti tako stori.* Amen.

Pogled na slovstvo.

A.

1. **Moje ječe.** Italijanski spisal Silvio Peliko. Poslovenil F. Guzelj. Ponatis iz »Slovenca«. Samozaložba V Ljubljani 1895. Str. 248. — Cena 35 kr. — Večkrat, kadar berem izvrsten spis v kakem časniku, osobito v dnevniku, pride mi na misel: kako škoda je tega izvrstnega sastavka, da pojde tako mimo, kakor druga vsakdanja sporočila. Zato se mi zdi jako modro in koristno, da se take reči, katere imajo stalno vrednost, ponatisnejo iz časnika v posebne knjige ali brošure. Posebej mi bo vsakdo, ki je pazno prebiral prezanimivi podlistek v »Slovenca«, »Moje ječe«, gotovo pritrdil, da je bilo jako umestno, da se je to tako vspodbudno in koristno delo dalo posebej natisniti. Le želimo, da bi ponatis tudi dosegel svoj namen s tem, da ga naši somišljeniki pridno širijo zlasti med slovenske olikance.

2. **Slovensko-nemški slovar** se pridno nadaljuje in je že došel do jedenindvajsetega sešitka. V kratkem času bomo imeli v celoti to velikansko delo v rokah. Naša dolžnost je, da opozarjamo opetovalno častite gospode naročnike na to delo, to pa tem bolj, ker so nekateri napak razumeli našo prvotno oceno in še bolj napak razpravljali v javnosti. Ker naš list nima kar ničesar opraviti s politiko, ne spuščamo se v to, kar je unkrat poročal »Slovenski Narod«; tudi ni treba, ker je že »Slovenec« točno pojasnil, kar je bilo treba. Naj bodo gospodje tudi na nasprotni strani prepričani, da nam ni za osebe, ampak le za stvar. Nikdar nam ni bilo na mislih, da bi gospodu uredniku kako oponašali mali zaslužek, ki ga ima za svoj velikanski trud, marveč, če smo omenili tudi gmotno stran, mislili smo si vse podjetje, ki mu je dala začetek in rast preradodarna roka pokojnega škofa. Za dotično stvarno opazko smo bili pa opravičeni, ker »vvida«, ki je marsikaj pojasnil, takrat še nismo imeli. In da je to, kar smo omenili, res pomanjkljivost sicer izvrstnega dela, tega tudi zdaj ne moremo preklicati; drugo vprašanje je, kje je vzrok? Mi gosp. urednika osebno nismo nikdar dolžili, le čudili smo se njegovi neumorni pridnosti; če pa nismo zadeli pravega vzroka, prav radi prekličemo; krivice nočemo nikomur delati, če jo tudi še precej lahko prenašamo — od nasprotne stranke.

B.

Apologie des Christenthums von dr. Franz Hettinger. Siebente Auflage, herausgegeben von Dr. Eugen Müller. Mit Approb. des hochw. Herrn Erzbischofs von Freiburg in Breisgau. 1895. Herder'sche Verlagshandlung. — Srečna misel je bila, da se znano Hettingerjevo delo izdá v snopičih. Ta izdaja izhaja v mesečnih snopičih po 144 str., vsak snopič po 62 kr. O delu nam ni treba govoriti, ker je občeznano. O sedanji izdaji zatrjuje izdajatelj, da ji je le tam kaj popravil ali dodal, kjer se mu je zdelo neobhodno potrebno. Tudi dobi vse delo življenjepis pokojnega Hettingerja. — Pred seboj imamo sedaj dva snopiča.

Dr. L.